

- 1 Szerkesztői köszöntő
- 2 „A befektetett munka megtérül...”
Interjú Dr. habil. Horváth Gézával, a KRE Bölcsész- és
Társadalomtudományi Karának dékánjával
- 6 A közösségi életnek természetesnek kell lennie
Bemutakozik Egyetemünk új lelkésze
- 8 AkiKRE büszkék vagyunk: Vajda Luca
Európa-bajnoki ezüstérmes strandkézilabdázó károlis
hallgató
- 10 #KREatív
Hallgatói alkotások
- 12 Magyarország legnagyobb japán nyelvű könyvtára
Egyetemünkön
Interjú Juhász Sandy-vel, a Honno Kote Projekt vezetőjével
- 14 Kár lenne kihagyni!
Cooltúra rovatunk programajánlói
- 16 A történelem az élet tanítómestere
Interjú Prof. Dr. Hermann Róbert történésszel
- 21 Hivatás
Út egy életre szóló döntéshez
- 22 Újságírás egy keresztyén újságíró szemszögéből
Mi fán terem a sajtó?
- 24 Hogyan szólhatnál be egy papnak?
Ökumenikus „kocsma- és fesztiválmiszió”
- 26 A gyengébbik nem az erősebb?
Férfi-női szerepek a XXI. században
- 28 Könyvbarát kávézók Budapesten
Gasztroblokkunk helyszínajánlói

Külföldi hallgatónk tollából

“We love to say in Kenya: Hakuna-matata!”

Szerkesztői köszöntő

Kedves Hallgatónk!

Előző számunk óta ismét tovább gazdagodott Egyetemünk: ősszel egy új karral bővültünk, nemrég pedig hazánk egyik legnagyobb japán nyelvű könyvtára jött létre a Károlin. Jelen számunkban olvasóink megismerkedhetnek az ősz óta Egyetemünk legnagyobb karát vezető Dr. habil. Horváth Géza dékán úrral, valamint Bedekovics Péterrel, aki 2020 januárja óta Egyetemünk lelkésze. „AkiKRE büszkék vagyunk” című rovatunk folytatásában Vajda Lucát, Európa-bajnoki ezüstérmes strandkézilabdázó hallgatónkat mutatjuk be.

Dr. Hermann Róbert professzor úr interjúnkban többek közt az 1848-as szabadságharc legendáinak hátterét világítja meg, Ab-lonczy Bálint pedig az újságírás értékeiről és árnyoldalairól mesél. Bedő Imre, a Férfiak Klubjának alapítója a férfiak működésének rejtelmeibe avat be bennünket. A már megszokott „Cooltúra”, illetve „#KREatív” rovatok mellett indított „Hivatás” rovatunkban pedig egy-egy károlis hallgató beszél a pályaválasztásig megtett útjáról és személyes motivációjáról.

Magazinunk megjelenéséig talán tényleg beköszönt az igazi tél: a legjobb alkalom, hogy a Gasztroblokkunkban ajánlott könyves kávézók közül kipróbáljanak egyet!

Reméljük, hogy ebben az újságban is mindenki talál majd egy-két, számára érdekes témát. Jó olvasást!

Horváth Miklós, főszerkesztő

Budapest, 2020. február 1.

IMPRESSZUM:

A Károli Gáspár Református Egyetem lapja a hallgatói közösség számára

Felelős kiadó: Prof. Dr. Zsengellér József
Kiadó: Károli Gáspár Református Egyetem
1091 Budapest, Kálvin tér 9.

Főszerkesztő: Horváth Miklós
Lapszerkesztő: Hommer Anna
Tördelőszerkesztő: Deli-Nagy Tünde
Újságíró munkatárs: Selmeczi Anna Lilla, Varga Csenge Virág

Szerkesztőség: Kommunikációs Igazgatóság
1091 Budapest, Kálvin tér 9.
E-mail: sajt@kre.hu

Nyomda: Premier Nyomda Kft.
1117 Budapest, Budafoki út 64.
ISSN: 2630-9491

Megjelenik 2500 példányban.
A szerkesztőség kéziratokat nem őriz meg, és nem küld vissza.

karoli Egyetem

karoli.gaspar.reformatus.egyetem

karoligasparyegyetem

*A borítón a Károlis hallgatói láthatók a 20. Educatio Oktatási Szakkiállításán.
A borítón látható, Hermann Róbertet ábrázoló fotó forrása:
Egyperces műsor / MTVA.

„A befektetett munka megtérül...”

– Interjú Dr. habil. Horváth Gézával, a KRE BTK dékánjával

Dr. habil. Horváth Géza 2019 októberétől vezeti dékánként Egyetemünk Bölcsész- és Társadalomtudományi Karát. Interjúnkban Dékán urat szakmai munkásságán túl a tervezett változtatásokról és az oktatási helyszínek bővítéséről is kérdeztük.

Magyar-német tanári, illetve irodalomtudomány szakon végzett tanulmányokat, az Eötvös Collegiumban pedig a Deutsches Seminar alapító vezető oktatója, később igazgatóhelyettese is volt. Honnan ered ez az elköteleződés a német nyelv és a német kultúra iránt?

Nagyon erős családi indíttatást kaptam: édesapám régi vágású középiskolai tanár volt, aki sok nyelven tudott. Kunszentmiklósról járt gimnáziumba, ahol görög és latin nyelvet, később pedig németet tanult. Ezt követően Budapestre került a református teológiára, itt megtanult héberül, kitűnő bibliai ismereteket szerzett, végül mégis földrajz-történelem szakon végzett. Különösen érdeklődött a nyelvek iránt, ezért valamelyest a szanszkritot is elsajátította – Baktay Ervinrel, a híres orientalistával tartott előadásokat. Aztán megtanult angolul, de nagy eszperantista is volt, idősebb korábban pedig az olasz és a szlovák nyelvet is elsajátította. Hét-nyolc éves lehettem, amikor egy nyáron délutánonként németezni kezdett velem, de én igen mozgékony gyerek voltam, így egy-két hetet követően édesapám nagyon jó

pedagógiai érzékének köszönhetően rájött, hogy ezt egyelőre nem kell erőltetni. Gimnáziumban heti két órában tanultam németet, és ekkor már magam határoztam el, hogy meg akarom tanulni ezt a nyelvet. Önszorgalomból, iskola mellett tanultam, s mivel érdekelt a nyelv, könnyen felkészültem a felvételire. Akkoriban az orosz mellett – ami ugyebár kötelező volt – a német számított első idegen nyelvnek Magyarországon, amit főleg a magyar-német kulturális, történelmi kapcsolatok indokoltak. Egyetemista koromban még kacsingattam a régi magyar irodalom felé, de végül mégis a német nyelv iránti érdeklődésem vált erősebbé. A német szak nem csupán azt jelenti, hogy az illető valamelyest elsajátítja a nyelvet, hanem alaposan megismeri a nyelvtudományt, az irodalmat, a kultúrát is. Én végül az irodalomnál kötöttem ki, amit nem is bántam meg.

A Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézetének vezetőjeként számos tantárgy keretén belül találkozhattak Önnel a hallgatók az elmúlt évek során. Dékáni kinevezése mellett is folytatja majd oktatói munkáját? Milyen órákon tanulhatnak Öntől a hallgatók a jövőben?

Lassan közeledem a negyven éves oktatói tapasztalathoz, ez alatt az idő alatt valóban nagyon sok tárgyat tanítottam, elsősorban XVIII-XX. század közötti német irodalmat, valamint az ehhez kapcsolódó kultúrtörténeti tárgyakat, illetve műfordítást. Az őszi félév során a dékáni feladatok mellett két tárgyat tanítottam: az egyik egy bevezető jellegű előadás, a XIX. századi irodalom a romantika korától a század végéig, valamint ennek a kultúrtörténeti háttere; míg a másik tárgyam a „Protestáns hagyományok a német irodalomban” volt. A német kultúrában mindig is rendkívül fontos volt a protestantizmus jelentősége: különösen a XVII-XIX. századi német írók, költők erősen kapcsolódtak a protestantizmushoz, elsősorban az evangélikus, lutheri egyházhoz. Számos lelkész kiváló költő is volt (pl.: Eduard Mörike), egyik kedvenc szerzőm, Hermann Hesse felmenője pedig apai-anyai ágon is misszionáriusok voltak Indiában – de még hosszan sorolhatnánk. Jellemzően ezeknek a szerzőknek az írásain megragadható – akár hívők maradtak, akár ateisták lettek, mint például Friedrich Nietzsche vagy Friedrich Dürrenmatt – az az erkölcsi és részben esztétikai mentalitás, amit a családjukból hoztak magukkal.

Számos ösztöndíj keretén belül – kutatóösztöndíjak, műfordítói ösztöndíjak – alkalma nyílt megismerni a német felsőoktatást. A németországi oktatás mely pozitív jellemzőit lenne érdemes meghonosítani Magyarországon?

A kutatói és műfordítói ösztöndíjaknak köszönhetően valóban közvetlen tapasztalatot szerezhettem a német felsőoktatásról. A Károli Gáspár Református Egyetem előtt hosszú ideig – közel két évtizedig – a Szegedi Tudományegyetemen oktattam, évekig vezettem a Német Irodalomtudományi Tanszéket és a Germa-

nisztikai Intézetet is. Az ottani kapcsolatoknak köszönhetően a Kasseli Egyetemre jártam ki tanítani. A németek mindig is nagyon értettek ahhoz, hogy minden nagyon gyorsan működjön, köszönhetően a kitűnő szervezésnek és a jó kommunikációnak. Mind az oktatói, mind a kutatói munkát tökéletesen kiszolgálja ez a háttér. Magyarországon is több helyen szereztem tapasztalatot az évek során, és ezt a „fegyelmet” nem mindenütt tapasztaltam. Meglepett, mikor néhány évvel ezelőtt a Károli Bölcsész- és Társadalomtudományi Karára kerültem – most pedig dékánként is megismerhettem –, hogy a Kar mennyire jól szervezett minden szempontból. Nem csak az oktatói gárda, hanem az adminisztratív és egyéb munkavállalók (Tanulmányi Osztály, Karrieriroda, Dékáni Hivatal, stb.) tevékenysége is nagyon jól működik. Rengeteget dolgoznak a kari igazgatók, a dékánhelyettesek is, úgyhogy gyakorlatilag szinte magától működik már a Kar. Az eddigi tapasztalataim alapján a mi Egyetemünkön és a Karon a mentalitás megközelíti a németországit.

Kutatási és oktatási szakterületei közt megtalálható Goethe, Thomas Mann és Hermann Hesse munkássága is, doktori disszertációjában az ő regényalakjait hasonlította össze. Mi alapján esett választása a felsorolt szerzőkre?

Különböző kontextusokban találkoztam ezekkel a szerzőkkel. Hermann Hessét diákkoromban nemigen említette senki, nem is tanultunk róla. Bár az 1970-es években már jelentek meg itt-ott versei, de nem volt ismert szerző, holott világszerte a német irodalom egyik legolvasottabb írója a mai napig. Diákként elolvastam néhány regényét németül, és nagyon megfogott, így elhatároztam, hogy foglalkozni fogok vele. Hosszú évek alatt le is fordítottam egyik leghíresebb regényét, a Der Steppenwolf-ot (A pusztai farkas), amit nagyon nehezen tudtam megjelentetni. Végül 1992-ben a Balassi Kiadó felvállalta a kiadást, és máig évente-kétévente újra kiadják. Nagyjából harminc-negyvenezer példány jelent meg már, ami hazai viszonylatban jónak számít.

1989-90-ben tíz hónapos DAAD-ösztöndíjjal Schiller szülővárosában, Marbachban a Deutsches Literaturarchivban foglalkozhattam behatóbban Hesse munkásságával. 2002-ben egy három hónapos ösztöndíjjal kutathattam Hesse szülővárosában. Ez hatalmas megtiszteltetés volt, mivel erre az ösztöndíjra nem lehet pályázni, hanem német műfordítók, írók választják ki rá az embereket, elsősorban német írókat, költőket, és ritkán külföldi írókat, műfordítókat. Engem a Suhrkamp német kiadó javasolt, végül így kerültem be a nemzetközi Hesse kutatói hálózatba is. 2012-ben Szegeden egy nagy Hermann Hesse konferenciát is szerveztem a német Thyssen Alapítvány támogatásával, ahova Amerikától Indiáig nagyon sokan eljöttek. Az 1990-es évek közepe táján megkeresett Szász Zsolt, a Cartaphilus Könyvkiadó akkori vezetője, és megkért, hogy tervezzünk egy tízkötetes magyar Hesse életműsorozatot, amiből végül egy huszonöt kötetes sorozat lett. A mai napig folytatódik a sorozat, bár azt már a Helikon Könyvkiadó viszi tovább, melynek vezetője ugyancsak Szász Zsolt.

Hermann Hesse és Thomas Mann kortársak voltak – egyébként mindketten Nobel-díjas írók –, baráti szálak fűzték egymáshoz őket, leveleztek, nyomon követték egymás munkásságát, és némi tematikus hasonlóságot is felfedezhetünk közöttük. Persze minden összefügg mindennel, hisz Goethe nagy hatással volt a későbbi irodalomra, így Thomas Mannra és Hessére is. A tanítás során is ez volt az elvem, főleg az Eötvös Collegiumban töltött évek alatt. Itt 5-8 fős csoportokban folyt az oktatás, esélyt adva a mély, alapos szövegértelmezések elvégzésére. Gyakran egy szemeszterben 12-14 héten keresztül egyetlen nagy művel foglalkoztunk – mondjuk egy-egy Novalis vagy Thomas Mann művel –, így igazán el lehetett mélyedni egy-egy területen. Az oktatás során magam is elmélyülhettem ezekben a témákban, amiből publikációk is születtek. Végül észrevettem azt a tematikus hasonlóságot Goethe, Hesse és Thomas Mann egy-egy művén keresztül, amit én „deutsche Innerlichkeit”-nek, azaz német bensőségességnek nevezek. Röviden lefordítva ez annyit jelent, hogy a németeknek mindig volt múltjuk, és mindig lesz jövőjük, de soha sincs jelenük. Állandó mozgásban, alakulásban (Werden) vannak, de sosem tudnak véglegesen „megvalósulni” (Sein) – ez, tapasztalatom szerint, a német filozófiában is előjön.

Szakmai munkásságának fontos részét képezik a műfordítások, mint például Hermann Hesse vagy E.T.A. Hoffmann regényei. Mi alapján választja ki a műveket? Melyik az izgalmasabb feladat: egy már magyar nyelven megjelent mű újrafordítása vagy egy, még ismeretlen alkotás megismertetése az olvasókkal?

Alapvetően én klasszikusokat vagy modern klasszikusokat fordítok. Előfordul – mint például Hoffmann esetében, aki késő-romantikus író volt –, hogy újrafordítok egy művet, mert felkér a kiadó, de ilyen esetben nem nézem meg a korábbi fordításokat. A fő hivatás számomra a német irodalom és az egyetemi munka. Nem mondanám hobbinak a fordítást, de ez kiegészítő tevékenység, ezért olyan szövegeket szoktam választani, amelyek egy kutatáshoz kapcsolódnak, és amelyeket kihívásnak érzek. Nem fordítok le mindent, hiába keresnek meg kiadók, gyakran nem vállalom el a fordítást. Ha már Hoffmant említettük: ő mindig ismert volt a magyar olvasókörzség számára, a mai napig kötelező vagy legalább ajánlott olvasmány valamely műve – többnyire „Az arany virágcserep” – a gimnáziumban, mégis csak válogatások jelentek meg tőle. A Cartaphilus Könyvkiadónál elkezdtünk egy tízkötetesre tervezett Hoffmann kis életműsorozatot, ebből eddig négy kötet jelent meg. A sorozat darabjai 90%-ban új fordításban jelentek meg, így fordíthattam le „Az ördög

bájtala” című rémgényt is, ami nagyon érdekes és izgalmas feladat volt. Észak-Rajna-Vesztfáliában, Straelenben található a világ legnagyobb műfordítói alkotóháza. A világ minden tájáról jönnek ide műfordítók, hogy ösztöndíjjal vagy ösztöndíj nélkül az alkotóház százhuszszes könyvtárát használva dolgozhassanak. Nem tudom, hogy a következő években lesz-e rá lehetőségem, de az elmúlt tizenöt évben július-augusztusban legalább egy hónapot igyekeztem itt tölteni, és az ott meglévő optimális feltételek mellett csak a munkára koncentrálni. Írni vagy fordítani csak úgy lehet, ha az ember az energiájának szinte egészét erre tudja fókuszálni, és semmi sem tereli el a figyelmét. Ezek a feltételek itt adóttak: Hoffmann említett regényét itt két hónap alatt sikerült lefordítanom, és az évek során itt fordítottam többek között Nietzsche, Hesse vagy Dürrenmatt műveit is.

A prózai művek mellett verseket is fordít, mind magyarról német nyelvre, mind német nyelvről magyarra. Melyik fordítás jelent nagyobb kihívást a versek esetében? Mely fordításai állnak legközelebb a szívéhez?

Fordítottam németről magyarra és magyarról németre is verseket, de általában csak anyanyelvre szabad fordítani. Vannak néhányan, akik kétnyelvűek, ők írni is tudnak két nyelven. Magyarról németre egy atyai jóbaráttal fordítottunk, aki Heidelbergben romanista professzor volt, és nem utolsósorban fordításelméletekkel foglalkozott. Vele fordítottunk verseket – elsősorban tudományos munkák illusztrációjaként – Adytól, Nagy Lászlótól, József Attilától és Radnótitól. Magyarra viszont csak akkor fordított verset, ha az egy prózakötetben jelenik meg. Például Hoffmann sem mint versíró ismerjük elsősorban, itt-ott mégis elrejtett egy-egy szonettet vagy más lírai művet prózai írásaiban. Olyan is előfordult, hogy a Helikon Kiadó felkért egy karácsonyi kötet összeállítására Hessétől: itt is szerepeltek versek, tehát ezeket is lefordítottam. Ha felkérnének, hogy például Rilke-ver-

seket fordítsak egy önálló kötetbe, azt nem vállalnám el. Ehhez már költői véna is kell – nem véletlen, hogy a versfordítók többnyire lírikusok maguk is. Gondoljunk csak a magyar irodalomra a XX. században: a Nyugat első, második és harmadik generációjának költői sokszor kitűnő műfordítók is voltak.

Számos kapcsolódási pontot találhatunk a magyar és a német történelmet, művészettörténetet illetően. Napjainkban mi jellemzi a magyar-német kulturális kapcsolatokat?

A kulturális kapcsolatok tekintetében voltak már olyan korszakok, amikor ezek erősebbek voltak a mai állapothoz képest. Most a németek kulturális területen inkább kelet felé mozdultak el, leginkább Távol-Kelet felé, és ez igaz ránk is. Ismét kezdjük felfedezni ezeket az elsősorban gazdasági kapcsolatokat – gondolok itt Japánra, Kínára, Koreára vagy Indiára –, és ez magával hozza a kulturális érdeklődést. Természetesen a magyar-német kulturális kapcsolatok ma is jónak tekinthetők, intézményi rendszerben is jelen vannak. Mutatja ezt az is, hogy magyar intézményeket mindenütt találni (pl.: Collegium Hungaricum), amelyeknek egyik feladata a magyar kultúra terjesztése. Régebben ezeknek az intézményeknek az egyik elsődleges feladata a tehetséges, magyar fiatalok kutatói tevékenységének támogatása volt Berlinben, Bécsben és más helyszíneken. A műfordítás például egy kiadónak nem feltétlenül nyereséges vállalkozás, támogatás nélkül biztosan nem tudták volna például a modern, kortárs szerzők műveinek fordítását kiadni. Ezeket mindig az adott ország támogatta és támogatja napjainkban is, szerencsére ezt ma már mi is tudjuk viszonzni. Egyébként Magyarországon is található egy fordítóház Balatonfüreden, ahová olyan alkotókat hívnak meg, akik magyar műveket fordítanak más nyelvekre a klasszikusoktól egészen a kortárs művekig.

A Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar Egyetemünk legnagyobb kara, amely az elmúlt évek során hatalmas fejlődésen és megújuláson ment keresztül. Új dékánként mit tart legfontosabb feladatainak?

Valóban egy virágkorát élő kart vehettem át elődömtől, Dr. habil. Sepsi Enikő dékánasszonytól, aki három perióduson keresztül, összesen 9 évig vezette a Kart. Egy nagyon fiatal kart vett át, és ez alatt a kilenc év alatt minden szempontból fejlesztette, bővítette azt – például új tanszékekkel, intézetekkel. A Károli Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kara 2019-ben is az ország harmadik legnépszerűbb kara volt, a hallgatói létszámot tekintve pedig az ország második legnagyobb bölcsész kara; összességében nagyon ismertek, népszerűek vagyunk, nem csupán a bölcsészettudományi karok körében, hanem általánosságban is. Személy szerint úgy tapasztalom, hogy a hallgatók kedvelnek minket, de mi is sokat foglalkozunk a hallgatókkal. Ez a befektetett munka megtérül. Nagyon jó a légkör a hallgatók, az oktatók és a nem oktató kollégák között is – ez a családis és kölcsönös bizalomra épülő hangulat biztosítja, hogy gördülékenyen menjenek a dolgok.

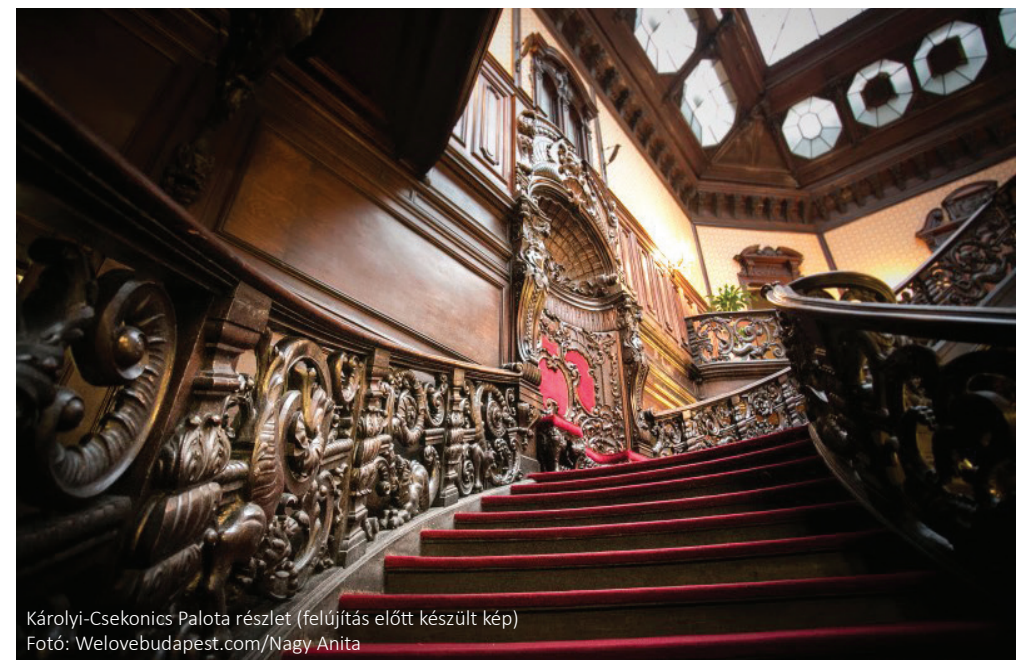
Vezetésem alatt ezt a „gördülékenységet” igyekszem megtartani, amit viszont fontos feladatnak tekintek, az a tudományos, kutatói munka elmélyítése. Jelenleg több mint negyven tudományos kutatócsoport működik a Karon, pontos ellenőrzés alatt. Létezik nálunk egy Kari Tudományos Tanács: ide érkeznek be a pályázati anyagok, amit a Tanács megvitat, és a megfelelő kezdeményezéseket támogatjuk. 2020-tól bevezetjük az ún. „szombatfélét”, ami azt jelenti, hogy a habilitációra, MTA doktori cím megszerzésére irányuló kutatómunkákat szintén támogatjuk. Fontosnak tartom, hogy a jelenleg nagyon sikeres területek mellett (pl. pszichológia, anglisztika, japán szakirány) megerősíthessük azokat a hagyományos bölcsészettudományi területeket is, amelyek most kevésbé népszerűek, sikeresek. 2020 őszén szeretnénk elindítani a Keleti Nyelvek és Kultúrák Intézetén belül a japán szakirány mellett a kínai szakirányt, és – talán már 2021-ben – a koreai szakirányt is. Erősíteni szeretném a hallgatói létszámot a történelem és a magyar szakon, és szeretném egykori hallgatóinkat, akik ma már kollégáink, a tudományos területen való előrelépésre ösztönözni, akár a habilitációs eljárás felé, akár később az akadémiai doktori cím megszerzésére. Talán ez így elsőre még kicsit korainak tűnhet, de ezt a vonalat mindenképpen erősíteni kívánom, esetleg olyan kutatókat szeretnék megnyerni magunknak, akik már az akadémiai nagydoktori cím küszöbén állnak, és már most komoly nemzetközi tudományos tevékenység áll mögöttük. Itt említem meg, hogy 2019 decemberében beadtuk a MAB-hoz elbírálásra a Kar Multidiszciplináris Doktori Iskolájának anyagát. Ez a már jól működő Történelem-tudományi Doktori Iskola mellett felpezsdítené a Kar tudományos életét.

A tervek szerint a Károlyi-Csekonics Palotával bővülnek majd a Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar oktatási helyszínei a jövőben. Milyen pozitív változást jelent majd a tervezett új épület a Kar életében?

Ez hatalmas lépés lesz számunkra. Itt található a szomszédságunkban egy gyönyörű épület, amelynek egyik része műemlékvédelem alatt áll – így is kellett újjáépíteni –, a másik része viszont egy modern, elsősorban az oktatási tevékenységet kiszolgáló rész lesz. A Kar három fő épülete közül (Reviczky utca, Dózsa György út, Bécsi út) elsősorban a D25 épületéből fognak beköltözni intézetek, de a Reviczky utcában is lesz átrendeződés. Bővülnek az oktatási termeink (szemináriumi termek, előadók, kiselőadók), tehát mindenképpen jobb helyzetbe kerülünk. Egyre szűkösebben vagyunk, ennél több hallgatót jelenleg nem tudnánk leültetni. Az új épülettel bővíthetnénk a szakokat és a szakokon tanuló hallgatók létszámát is. Mindennek a létrehozása óriási feladat, rengeteg munkával, az Egyetem, a kivitelezők és a Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. együttműködéseként. Egy gyönyörű, reprezentatív, mégis a XXI. századi igényeknek megfelelő épületet fogunk kapni, ami lehetővé teszi számunkra, hogy a Kar még tovább fejlődhessen.

Károlyi-Csekonics Palota részlet
Fotó: Dernovics Tamás

Károlyi-Csekonics Palota részlet (felújítás előtt készült kép)
Fotó: Welovebudapest.com/Nagy Anita

A közösségi életnek természetesnek kell lennie

– Interjú Bedekovics Péter egyetemi lelkésszel

Bedekovics Péter 2020 januárja óta tölti be a Károli egyetemi lelkési pozícióját. Testhez álló feladatnak érzi az egyetemi munkát, mert korábbi szolgálatai során is főként fiatalokat érintő ügyekkel dolgozott. Elmondása szerint jól érzi magát az egyetemisták közt, akik nyitottak, érdeklődők és szeretnek beszélgetni – így ez a szolgálat egyben kikapcsolódás is számára.

Fotó: Csillagpont / Szarvas László

Miért vállaltad ezt a tisztséget? Milyen út vezetett idáig a te életedben?

Másfél évvel ezelőtt neveztek ki a budapesti 1RE Egyetemi Református Misszió vezetőjévé, amit eddig a Zsinati Ifjúsági Iroda vezetése mellett végeztem rész munkaidőben. Korábban is főként fiatalokkal foglalkoztam, úgyhogy a zsinati munka mellett ez a gyakorlati missziós szolgálat egy testhezálló feladat volt. 2019 májusában fogalmazódott meg bennem, hogy az Ifjúsági Iroda után váltani szeretnék, és inkább teljesen az egyetemi misszióra szeretném szánni az időmet és a figyelmemet. Vezetőimmel való beszélgetések során két irány rajzolódott ki számomra: az egyik, hogy az Egyházkerületnél, a Károlin kívüli egyetemekkel foglalkozzam, immár teljes munkaidőben; a másik, hogy magával a Károlival, de megtartva az 1RE Misszió vezetői feladatait (rész munkaidőben). Végül megpályáztam az egyetemi lelkési pozíciót, ahol a kiválasztási folyamat végén úgy döntöttek, hogy én legyek az új egyetemi lelkész.

A pályázat során az a belső motiváció vezérelt, hogy látom, ahogy a fiatalok nagyon keresnek valamit vagy valakit – lehet, hogy nem tudják, hogy Istent –, aki nagyobb az embernél. Érzik, hogy az életben helye van a spiritualitásnak, keresik az élet értelmét. Azt gondolom, hogy az egyetemisták kifejezetten olyanok, akik nagyon nyitottak arra, hogy a világ mindenféle kérdésével foglalkozzanak – nem véletlen, hiszen az egyetemi évek alatt pontosan ezt csinálják. Egyetemistaként már abban a korban vannak, amikor azzal foglalkozhatnak, ami érdekli őket, és nem mások

mondják meg nekik, hogy mit csináljanak. Ebben az időszakban kifejezetten nyitottak a hit, a vallás és Isten felé, és elképesztő lelkesen tudnak érdeklődni. Nagyon jó látni, hogy tényleg kíváncsiak ezekre a dolgokra. Sokan panaszkodnak rájuk, hogy semmi sem érdekli őket, de én másként látom, szerintem kifejezetten aktívak és motiváltak.

Mi a tapasztalatod, hogyan lehet megszólítani az egyetemista korosztályt?

Szerintem egyszerre könnyű és nehéz is megszólítani őket. Nehéz, mert a világ tele van zajjal, és elképesztő mennyiségű impulzus éri őket – itt Budapesten meg még inkább. Én egy vidéki kisvárosban nőttem fel, Debrecenben tanultam, két és fél éve élek Budapesten, és pontosan érzem, hogy egy nagyvárosban más ritmusban zajlik az élet. Emiatt is nehéz a fiatalok ingerküszöbét átlépni, hogy felfigyeljenek egy üzenetre. Ugyanakkor annyira mégsem nehéz: ha a fiataloknak tetszik az, ami egy közösségben, gyülekezetben történik, ha szimpatikus nekik a program, akkor hamar meghívnak másokat is, bevonják barátaikat, ismerőseiket. Az 1RE Egyetemi Református Misszióban is azt tapasztaltam, hogy akik újként jönnek, általában már láttak valamit online – jellemzően a Facebookon –, és hallottak rólunk másoktól, ezért is jönnek el. A személyes tapasztalatátadásnak nagy súlya van, és emiatt nem is olyan nehéz megszólítani őket, hogy eljöjjenek.

Egy biztos: egyenes beszédre van szükség. Istennek szava gyógyító, tele van szeretettel és gondoskodással, de közben azért határok is vannak, jól kijelölt utak, hogy mi az, ami tetszik Istennek, és mi az, ami nem. A 21. század egyházában mi keresztyének ezt sokszor megpróbáljuk takargatni, befogadhatóbbá tenni, de úgy gondolom, ez „langyosságot” okoz. A fiatalok azt szeretik, ha világosan, őszintén beszélnek velük, és észreveszik, ha valaki mismásol. Az egyenes beszéd nem földbe döngölést és nem kioktatást jelent – egyszerűen a fehérre mondjuk azt, hogy fehér, a feketére pedig, hogy fekete. A másik, amire nagy szükségük van, az a jelenlét. Az, hogy valaki tényleg figyeljen rájuk – ezt nagyon sokszor nem kapják meg. Így van ez már kisgyermekkortól kezdve, hiszen leültetik őket a számítógép vagy a televízió elé, ami bébiszitterkedik felettük. Sokszor a tinédzserek sem kapják meg azt a figyelmet a szülőktől vagy a tanároktól, amire szükségük van. Végül kialakul bennük egyfajta „éhség”, hogy egy náluk valamivel idősebb személy, aki már pár lépéssel előttük jár az életben, figyeljen rájuk, meghallgassa őket és meséljen magáról, arról, hogy ő hogyan éli meg a hitet, amiből ők is tanulhatnak. Minderre nagy szükségük van, és úgy látom, ezt én megadhatom nekik egyetemi lelkészként.

Napjainkban számos online közösség tagjai lehetünk. Miért lehet érdemes egy fiatalnak gyülekezethez tartozni?

Azért találhatunk ennyi online közösséget, mert az emberek nagyon is szeretnék közösséghez tartozni. Az ember szeret közösségben lenni, szeretne kapcsolatokat, barátságokat, szeretmet. Ehhez viszont találkozásokra van szükség, és ezt próbálják napjainkban online csinálni – csak nem nagyon sikerül. Ezek az online közösségek csak ideig-óráig működhetnek, mert igazából nem adják meg a lehetőséget, hogy valakivel igazán kapcsolatba kerülj. Ahhoz látnod kell az arca rezdüléseit, a testtartását... A valóságban kell vele találkoznod, és mindezt meg kell tapasztalnod – az online közösség, az online tér ennek csak egy részét képes visszaadni. Szinte mindenkinek hiányzik egy olyan offline közösség, ami nem csak arról szól, hogy milyen szükségletei vannak, hanem lehetőséget ad a másikhöz való odafordulásra. Ebben az odafordulásban benne van, hogy mások pedig énhozzám fognak fordulni. Ez a közösségi lét egyre ritkább, és úgy gondolom, hogy egy gyülekezet – akár egy egyetemi gyülekezet, közösség – mindezt képes megadni.

Mit ad számodra az egyetemi lelkési szolgálat?

Ahogy mondtam, másfél éve foglalkozom kifejezetten egyetemistákkal, előtte inkább a középiskolás vagy a még kisebb korosztállyal dolgoztam legtöbbit. Ebben a másfél évben általános tapasztalat, hogy mennyire jó egyetemisták közt lenni. Bárki bármit állít, az egyetemisták értelmesek, vannak saját gondolataik, érdeklődnek és tényleg szeretnek beszélgetni. Egyetemi lelkészként lehetőségem lesz részt venni ezekben a beszélgetésekben, így ez a szolgálat a munka mellett kikapcsolódást is tud jelenteni. Személy szerint nagyon szeretek társasjátékozni, ezért ha szervezünk egy társas-estet, akkor igazából egyszerre dolgozom és élvezem is azt, amit csinálok. Ez a korábbi szolgálataim alatt is megvolt, de itt az Egyetemen még inkább jelen van. Jó érzés látni, ha mindez érdekli a fiatalokat – én ebből töltekezem a mindennapokban.

Milyen foglalkozásokat, alkalmakat tervezel? Mivel fordulhatnak hozzád a hallgatók?

Az első hónapok mindenképp a megismeréssel, ismerkedéssel telnek majd. Ezt nem éri meg átugrani, és nem is szeretném. Ebben a fázisban is nagy jelentősége lesz a programoknak, és nem csupán az általam szerveztetteknek, hanem én is elmegyek majd egyetemi rendezvényekre. A hallgatói önkormányzatokkal már egyeztettem, akik lelkesek, nyitottak. Természetesen én magam is fogok programokat szervezni: a Tréninghét során szeretnék minden karon megjelenni olyan programmal, amin megismerhetnek engem a hallgatók, beszélgethetnek majd velem. Ha már a társasjáték felmerült, a Benda Kálmán Szakkollégium (Horánszky utca 26.) épületében található egy, az Egyházkerület által fenntartott ifjúsági közösségi tér, ahol több ifjúsági szervezet is jelen van, így ez egy fontos bázisa lesz a Károli Egyetemi Lelkészségének is. Érdekeség, hogy az oktatók is nyitottak lennének az Egyetemi Lelkészség programjaira. A pályázatomban is szerepelt egy elképzelés, miszerint körbejárnám az Egyetemet, és az intézeteknek szerveznék egy-egy reggelit, ahol az ott dolgozó oktató és nem oktató kollégák találkozhatnak egymással. Bízom benne, hogy ezt sikerül megvalósítani.

Ami pedig a legfontosabb tevékenységem, az a hitélet. Lesz károlis istentisztelet, de ennek van egy előkészítő szakasza, ami nagyjából egy év. Addig is a Magyar tudósok körútja 3. szám alatt található a városi egyetemi misszió istentisztelete szerdánként este 7 órától, ahova várunk minden hallgatót és nem hallgatót

Fotó: Csillagpont / Szarvas László

egyaránt. Ez egy fiatalos közösség, ahol egyébként már most is vannak károlisok szép számmal. Lesznek még Bibliaórák, olyan beszélgetős alkalmak, ahol a résztvevők megoszthatják majd érzéseiket, küzdelmeiket egymással, valamint megnézzük majd, hogy Isten ígéje mit mond az ilyen helyzetekre, mit üzen nekünk. Természetesen a hallgatók akár egyénileg, akár csoportosan is – baráti társaságok, szakcsoportok – megkereshetnek majd, amennyiben különböző témák érdeklik őket. Ha pedig valaki úgy érzi, hogy a személyes életében szeretne tanácsot kérni, arra is van lehetőség. Fontos tudni, hogy a Károlin ettől a tanévtől kezdve két lelkipáter is dolgozik, őket is megkereshetik a hallgatók.

Hogyan foglalnád össze az Egyetemi Lelkészség szerepét a Károlin életében?

A Károlin – ami egy egyházi, református egyetem – nem szabad, hogy a közösségi élet, a lelki élet erőltetett, „kötelező” legyen. Én azt a fajta természetességet szeretném képviselni, hogy az emberi élethez hozzátartozik, hogy nem csak a földi dolgok léteznek, hanem van lélek is, és ez a kettő egységben van. Éppen ezért nem csupán fizikai ételt kell fogyasztanunk, hanem a lelkünknek is szüksége van táplálékra, feltöltődésre. Ehhez szeretnék egy olyan utat mutatni, amit már nagyon sokan bejártak előttünk, és amit keresztyénségnek, a hit útjának hívnak. Ezt szeretném hitelesen képviselni.

AkiKRE büszkék vagyunk: Vajda Luca, Európa-bajnoki ezüstérmes strandkézilabdázó

2019-ben nemzeti strandkézilabda válogatottunk ezüstérmet szerzett a Lengyelországban rendezett Európa-bajnokságon. A csapat tagjai közt volt Vajda Luca, Egyetemünk hallgatója, aki a kontinenstornát követően a Károli csapatát erősítette a hazai egyetemek országos strandkézilabda bajnokságán – ahonnan a károlisok győzelemmel tértek haza.

A kézilabda az egyik legnépszerűbb sportág Magyarországon, de a strandkézilabda már kevésbé ismert. Hogyan kerültél kapcsolatba ezzel a sportággal?

A strandkézilabdával komolyabban Érden kerültem kapcsolatba, mert egyik csapattársam, Bozsi (Fekete Bozsána) űzte ezt a sportot és nagyon megtetszett. Két évvel ezelőtt aztán nagyobb energiát fordítottam az edzésekre, gyakorlásra, így 2018-ban meghívtak a válogatottba. Biztos vagyok benne, hogy ez az a sport, amivel életem végéig foglalkozni szeretnék!

Miben különbözik a strandkézilabda a többség által ismert kézilabdától?

Az egyik legfőbb különbség, hogy homokban játszunk. A strandkézilabdában kisebb a pálya a kézilabdához képest, a 6-os vonal pedig itt egyenes. Játék közben szól a zene, és ami talán a legfontosabb, hogy 2 pontot is lehet szerezni egyetlen lövéssel.

Jelenleg jogász osztatlan képzésen tanulsz. Miért éppen a Károlin szeretnél volna továbbtanulni, és hogyan érzed Magad Egyetemünkön?

A jogi tanulmányaimat a Pázmányon kezdtem el, de tavaly ősszel légiósként a KRE kézilabda csapatába igazoltam, ahol nagyon jókat hallottam az oktatókról, a közösségről és persze nem utolsósorban

Fotó: Kriston Attila

sorban a sporttevékenységekről is. Nehéz volt összeegyeztetni a sportot a tanulással korábban, de a Károlin ez lehetségessé vált. A sport számomra nagyon fontos, különösképpen a kézilabda miatt. Nagyon örültem, hogy a Károli ennyire aktívan részt vesz a sportéletben, amit magam is azonnal megtapasztalhattam a csapatban, és tudtam, hogy itt a helyem. Azóta is nagyon jó érzés a csapat tagjának lenni, de most már károlisként!

2019 nyarán a Lengyelországban tartott strandkézilabda Európa-bajnokságon ezüstérmet szerzett a magyar csapat, amelynek te is tagja voltál. Milyen érzés volt hazánk képviseletében a dobogóra állni?

A nyári Európa-bajnokság volt az első versenyem a válogatott színeiben. Egyszerűen imádtam! Az, amit a csapat együttes erővel elért ezen a versenyen, hihetetlen teljesítmény. Csodálatos érzés közéjük tartozni. Olyan ez, mint egy nagy család.

Nem sokkal ezután győzelemre vitték a károlis csapatot a velencei EFOTT keretein belül megrendezett (és a Károli által szervezett) strandkézilabda MEFOB-on. Miért fontos számodra Egyetemünk képviselete a sportversenyeken?

A MEFOB csak hab volt a tortán! Hazaértünk az Európa-bajnokság élményekkel teli hetéről, és újra úzhatom a sportot, amit

Fotó: Kriston Attila

annyira szeretek – nem volt más dolgom, csak élvezni a játékot. Örömjáték volt! Nagyon ügyesek voltak a lányok. Őszintén örülök, hogy a Károli ekkora hangsúlyt fektet a sportra.

Szintén az országunkat képviselő csapat tagjaként vettél részt az I. Strand Világjátékokon Dohában, ahol II. helyezést értetek el. Miért volt különleges ez a sportesemény?

Doha hatalmas élmény volt, a mai napig a hatása alatt vagyok. Gyönyörű volt a város, lenyűgöztek az épületek, éjszakai kilátásban pedig áhomszerű volt a látvány. Egy kiválóan szervezett versenyen vehettünk részt, minden terület, minden részlet rendben volt, így a sportolóknak – beleértve minket is –, csak a játékra kellett koncentrálni. Rengeteg sportág képviseltette magát a versenyen. Szerencsésnek érzem magam, hogy megismerhettük ezeket a különleges sportágakat, mert sokról korábban még csak nem is hallottam.

Klubcsapatoddal 2019. október végén harmadikok lettetek a Bajnokok Kupájának versenyében. Hogyan tekintesz vissza az elmúlt évre?

Ez a versenyekkel teli időszak végül az októberi Champions Cup-pal zárult. Szintén első alkalom volt, hogy részt vettem ezen a versenyen. Leírhatatlan érzés ezeken a versenyeken szerepelni,

örülök, hogy így alakult az életem. Remélem, hogy még nagyon sokáig lehetőségem lesz strandkézilabdázni.

2020. július 12-25. között Belgrádban rendezik meg az Európai Egyetemi Játékokat, ahová a Károli strandkézilabda csapata országos bajnokként kvalifikálta magát. Az Egyetem idén kiemelten támogatja a sporttevékenységet, aminek köszönhetően a csapat részt fog venni ezen az európai szintű megmérettetésen. Mit jelent a csapat számára ez az esemény?

Nagyon örülök, hogy országos bajnokként lehetőségünk van az Egyetem támogatásával kijutni a csapattal. A tavalyi strandkézilabda MEFOB alapján véleményem szerint jó esélyünk van a legjobb négybe kerülni, mert a csapategység és a közösség nagyon jó, a hangulat tavaly nyáron is kiváló volt, aminek köszönhetően jól tudtunk együttműködni. Eddig nem vettünk részt ilyen rangos tornán, viszont mindenki nagyon várja már, és biztos vagyok benne hogy 100%-ot fogunk nyújtani. Remélem, hogy a MEFOB-hoz hasonló sikereket érhetünk el Belgrádban is.

Csehi Dóra Anasztázia
szabad bölcsészet, I. évfolyam

Pehelyként

Itt vagyok a felhőben,
Hideggel keringőben,
Táncolva kéz a kézben,
A nagy ugrásra készen.

Átölel most jegesen,
Kristályba borul testem,
Elkezd a súly lehúzni,
Szeleknek szárnyán úszni.

Mosolyogva zuhanok,
Mindent mögöttem hagyok,
Puhán landolok egy fán,
Tűlevél nekem dívány.

Sok fény van körülöttem,
A színekben fürödtem,
És meglátom hol vagyok:
Karácsonyfa- suttogok.

Most szemlélem pihenve,
Egy ágon üldögélve,
Hova fut a sok ember,
Erről szól a december?

Állnának meg egy percre,
Egy kis hálát rebegve,
Hogy van kiért szaladni,
És hogy van miből adni.

Vízy Gedeon
tanító, I. évfolyam

honvágyvers

vad szelek tépik a budai hegyet,
felhősorda rohamozta meg a napot,
oh, távoli otthonomat fagy lepi el,
torlódás van a pályán is.

villamos csenget álmosan, dúdolgat egy
hajléktalan a távolban, bekönyökölt
arcomba a bor aromája s a hideg,
e duótól sapkám sem véd meg.

már napok óta, hogy nem láttalak téged,
csak a zöld pötty jelzi, hogy nekem létezel,
de ez el nem törölheti rögeszmémet:
avagy lelkünk szimbiózisát.

mikor megyek legközelebb? ne izgasson,
a lényeg: zsebedbe ragadt fényképem s most
egy mézesmázás neonplakát holnapról
is szemedről áradozik.

Knap Ivett M.
keleti nyelvek és kultúrák, I. évfolyam

21. század gyermekei

21. századba vetett gyerekek,
Nem vagyunk mások, számkivetettek.
Gépterhelésű hús-vér élőlények.
Kiket (nem) befolyásolnak úri kények.

Ősszekaristolták szívünket,
Mint süket gépek vak képét.
Ernyőként, magunk felé tartjuk kezünket.
Hátha eltakarja az égető Nap erős fényét.

Zord tekintetünk szeretetre éhes.
Harcos kezünk szüleinktől véres.
Állj be hozzánk Te is, bátran!
Gyere, sírj csak, hadd adjam a vállam.
(Ennek a bolygónak már úgys mindegy.)

Égő erdő kormától csíkos az arcunk.
Csatakiáltásunk lángoló égbe vész.
Túléljük, és együtt küzdjük sorsharcunk.
Hát Te nem látod, hogy itt a vész?!

Szüleink fejünkre lépnek, kikérik a generációs számlát.
Itt maradsz, vagy hozzánk menekülsz? Gyere, fedezem a váltást.
Átkarol minket a hideg kapitalizmus, lépre csal, lassan öl.
Ha majd a Földünk felrobban, végre befogad egy puha öl...

Zord tekintetünk szeretetre éhes.
Harcos kezünk szüleinktől véres.
Ó, vad csaták, ősi háborúk, elég!
Elértük a világ legvégét.
(Ennek a bolygónak már úgys mindegy.)

Köves Dorina
keleti nyelvek és kultúrák, I. évfolyam

Hull a falevél a nagykőrösi parkban

Tétova játékot űz a szél a nagykőrösi parkban,
Sárguló falevelet hullajt a járdára.
Hideg van. Halk eső szemerkél.
Utánad nézek, de te már eltűntél.
Itt hagytál, emléked elhomályosul.
Fejemben gondolatok ezrei tornyosul.
Ám a szél huncut játékot űz velem.
Egy sárguló falevelet sodor elébem.
Lehajolok, felveszem. Ez egy üzenet nekem.
„Ne add fel, én szeretlek gyerekeim!”
Ilyen módon üzent nekem Istenem.

Szabó Henrietta
hittanoktató, II. évfolyam

VilágEgyetem

Meteorok mezején legeltetem a múltat,
Míg a jelen üstökösök tengerében úsztat,
De a jövő galaxisok ösvényébe csalhat,
Holdakat és bolygókat is elvehet vagy adhat.
Tejút ízű csillagözön sziporkázva szólít,
Odafele sarki fényes színjelenség bódít.
Félelmetes váratlanok, fekete lyuk, terek,
Mégis vonz és mégis kell: mindenképp többet nyerek.
A valóság és képzelet kéz a kézben járnak,
Azt suttogják égitestek, hogy itt épp rám várnak.

Solti Kata
tanító, I. évfolyam

#KREatív

Szerkeszd velünk a Károli Magazin következő számát!
Küldd el nekünk versedet, novelládat, képzőművészeti alkotásodról készült fotóidat vagy akár természetfotóidat a sajto@kre.hu címre.

Magyarország egyik legnagyobb japán nyelvű könyvtára Egyetemünkön

2019 decemberében 5000 darab könyv érkezett Japánból Egyetemünkre, így Magyarország egyik legnagyobb japán nyelvű könyvtára kezdheti meg működését Egyetemünkön. Juhász Sandy, a Honno Kote Projekt megálmodója és vezetője egy személyben győzte meg Kagosima prefektúra lakóit, hogy támogassák könyvgyűjtési ötletét, ezzel segítve a Magyarországon japán nyelvet tanuló diákokat, hallgatókat.

Hazánkban is egyre népszerűbb a japán nyelv és kultúra, sokan látogatnak el a szigetországba. Milyen magyarként Japánban élni?

Tizenhat éve élek Japánban, ebből 14 évet Tokióban töltöttem, kettőt pedig a Japán déli részén található Kagosima prefektúrában. Újságíró vagyok, Kagosimában egy „Kagopita” nevű televíziós műsort vezetek. Kagosima megyében én vagyok az egyetlen magyar állampolgár, és ennél a televíziónál is én vagyok az első külföldi, akit alkalmaztak.

Minden évben megpróbálok egyszer hazalátogatni, a projekt kapcsán idén már háromszor is voltam Magyarországon. Nehéz meghatározni, milyen érzés magyarként Japánban élni. A japánok valamelyest ismerik Magyarországot, de nagyon sok ember semmit sem tud rólunk, még az ország elhelyezkedését sem. Sosem töltött el jó érzéssel, hogy nem tudják, honnan jövök, és nem ismerik kis hazánkat, holott úgy tartják, az európai népek

közül mi magyarok vagyunk legközelebb a japánokhoz. Aki tud Magyarországról, az ismeri Lisztet, Kodályt, a Rubik-kockát, illetve ehhez hasonló dolgokat. Japánban élve feladatommak érzem Magyarországot megismertetni, ezért előadásokat tartok az ország kulturális szépségeiről, a gazdaságról és arról, hogy milyen hasonlóságok vannak Magyarország és Kagosima megye között. Olyanokra gondolok, mint például Magyarországhoz hasonlóan – ami a gyógyfürdők és a termálvizek országa – Kagosima megyében is rengeteg gyógyfürdő található, Japánban a második legtöbb. Ott van a Szakuradzima vulkán, ami egy működő vulkán a megyében, és aminek az alakja hasonlít a Badacsonyhoz. Emellett a magyar mangalicára emlékeztet a Kagosimában található kurobuta sertés, aminek a húsa szintén egészségesebb, finomabb és a fajta viszonylag ritkának tekinthető. Nagyon hosszú a hazánk és Kagosima megye közti hasonlóságok sora!

A magyar-japán diplomáciai kapcsolatok felvételének 150 éves évfordulóját ünnepeljük idén. Hogyan van jelen Magyarország a Japán mindennapokban?

Amikor 16 évvel ezelőtt Japánba mentem, nagyon kevés magyar termékkel találkoztam, vagy szinte egyáltalán nem is láttam ilyet. Ebben a tizenhat évben, vagy még inkább az elmúlt 2-3 évben viszont már a kisebb boltokban is megjelent a libamáj, a szalámi vagy egy-két magyar bor. Jó látni ezt, mert az, hogy már a vidéki kis üzletekben is ott vannak a magyar termékek, jelzi, hogy egyre erősödnek a két ország közti kapcsolatok. Hatalmas lehetőségeket hozhat az Európai Unió és Japán között aláírt szabadkereskedelmi szerződés, amellyel a magyar termékek még könnyebben találhatnak piacra Japánban. Ugyanez elmondható a gazdasági, kulturális és oktatási kapcsolatokról is. Ahogy nálunk egyetemeken oktatják a japán nyelvet és kultúrát, ugyanúgy Japánban is van lehetőség a magyar nyelv tanulására. Én még nem jártam ezen az egyetemen, de nagyon szeretném meglátogatni őket.

Hogyan született meg a Honno Kote Projekt ötlete?
Mint említettem, minden évben jövök Magyarországra, és ez idő alatt sok itt élő japánnal és japánul tanuló diákkal találkoztam. Hallottam, hogy kézzel a kézre adják könyveiket, mivel nagyon nehéz beszerezni őket. Az egyik japán szakot indító egyetemre is ellátogattam, ahol láttam, hogy milyen kevés könyv van a polcon, holott a hallgatók szerettek volna hozzájutni a kiadványokhoz, és úgy éreztem, itt valamit tenni kell. Ez két évvel ezelőtt történt, de ekkor egyéb elfoglaltságaim miatt nem tudtam megvalósítani az ötletemet. Amikor Kagosima megyébe költöztem, visszatértem a könyvgyűjtés ötletéhez. A valós szervezkedés végül idén januárban indult meg: egy felhívás hatására már első

alkalommal is 20 önkéntes vett részt a megbeszélésen, amit még több egyeztetés követett. Mivel Magyarországon kb. 1600 japán nemzetiségű ember él és nagyjából 3500-an tudnak vagy tanulnak japánul, úgy gondoltuk, 5000 db könyvet szeretnénk összegyűjteni, hogy képletesen mindenkinek jusson egy-egy.

Ennek érdekében júniusban kézzel készített, magyar szalaggal díszített dobozokat helyeztünk el Kagosima megyében város-házakon, könyvtárakban, összesen 35 helyszínen, amikbe a lakóktól vártuk a könyveket. Július végére – tehát kevesebb, mint két hónap alatt – rengeteg könyv gyűlt össze, amit válogatni, dobozolni kezdtünk, és így derült ki, hogy a tervezett ötezer könyvhöz képest összesen 20.000 darab gyűlt össze. Rövid időn belül hajóra kellett adnunk a könyveket, mivel megtudtuk, hogy a hajóút akár két hónapig is eltarthat. Közel 500 doboz könyv került a konténerbe, ami a fél világot bejárva érkezett meg Németországba, onnan pedig vasúton Magyarországra november első hetében. A központi könyvtadási ünnepséget követően elindult a könyvek kiszállítása, most pedig itt vagyunk decemberben ezzel az 5000 darab könyvvel a Károlin, ami nagy boldogsággal tölt el. És még nincs is vége! Amikor visszatérek Japánba, egy sajtótájékoztatón mutatom be a kagosimaiaknak, hogy mi is történt a könyvekkel. Ezért is készítettem minden helyszínen videókat, képeket az örvendő diákokról vagy épp a kis óvodásokról, akik alig várják, hogy fellapozhassák a könyveket. Mindezt szeretném megmutatni a kagosimaiaknak. Büszkéek vagyunk rá, hogy a két ország közti diplomáciai kapcsolatok felvételének 150 éves évfordulója alkalmából ez az egyetlen olyan kezdeményezés, program, amit mindkét ország akkreditált, nem beszélve arról, hogy az egész jubileumi évet átfogta. Magyarország és Japán mellett közvetlenül Kagosima prefektúra támogatását is elnyertük, Mitazono Szatosi kormányzó úr mind a könyvgyűjtésben, mind a

könyvek szállításának költségében segített minket.

Egyetemünk kapta a legtöbb könyvet a gyűjtésből, ahogy említette, összesen 5000 darabot. Hogyan lett része a Károli a Honno Kote Projektnek?

Az első hetekben személyes kapcsolatokon keresztül kerestünk meg olyan iskolákat, akik japán nyelv oktatásával foglalkoznak, így jutottunk el a Károli Gáspár Református Egyetemig is. Az oktató, aki vel felvettük a kapcsolatot, 1000 könyvet kért az egyetemre. A központi hivatalos átadó ünnepségen volt alkalmam Prof. Dr. Zsengellér József rektor úrral találkozni, ekkor tudtam meg, hogy a Károlin tanul a legtöbb japán nyelvet tanuló

hallgató az országban. Megkérdeztem rektor urat, hogy mit szólna ahhoz, ha egy hatalmas könyvtárat állítanánk fel az egyetemen – ha már ilyen sok hallgató van itt, nekünk pedig ilyen sok könyvünk gyűlt össze. Prof. Dr. Zsengellér József nagy örömmel fogadta a felajánlást, és ez végül azt eredményezte, hogy a Károli Gáspár Református Egyetemen kezdheti meg működését az ország egyik legnagyobb japán nyelvű könyvtára.

Honno Kote Projekt: www.honnokote.com
Kagosima megye hivatalos oldalai: www.pref.kagoshima.jp/foreign/english/
<https://www.kagoshima-kankou.com/for/>

Kár lenne kihagyni!

Habár az időjárás könnyen válik barátságosabbá ezekben a hónapokban, nem szabad bezárkózni! Kulturális programok sokasága vár minket komolyzenei fesztiváltól kezdve író-olvasó találkozón át a táncháztalálkozóig még a leghidegebb hetek során is.

▶ ZENE

Bach Mindenkinek Fesztivál

Helyszín: országszerte
Időpont: 2020. március 16-22.

Több mint 100 helyszínen csendülnek fel Bach dallamai márciusban a Bach Mindenkinek Fesztivál keretein belül. A fesztiválon olyan neves fellépőket hallgathatunk, tekinthetünk meg, mint a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, a Honvéd Férfikar, a Magyar Állami Operaház zenekara, a debreceni Kodály Filharmonikusok vagy a Kodály Kórus – mindezt ingyenesen, templomokban, iskolákban, hangversenytermekben, de akár aluljárókban és köztereken is. A részletes program és a helyszínek listája megtekinthető a www.bachmindenkinek.hu oldalon.

Fotó: MTI / Mohai Balázs

▶ FESZTIVÁL

Országos Táncháztalálkozó és Kirakodóvásár

Helyszín: Budapest
Időpont: 2020. március 20-22.

Idén 39. alkalommal rendezik meg az Országos Táncháztalálkózót, az egyik legjelentősebb hazai folklórfesztivált, ami egyben a népzene, a néptánc és a népművészetek seregszemléje. Minden évben műkedvelők, hivatásos előadók, gyermek- és felnőtt néptáncgyűtesek, zeneiskolások és hagyományörző népművészek vesznek részt a nagyszabású találkozón, képviselve a Kárpát-medencei magyarságot és a hazai nemzetiségeket. Három nap – három helyszín – rengeteg élmény. Első nap a Fonó Budai Zeneházban (1116 Budapest, Sztregova u. 3.), második nap a Hagyományok Házában (1011 Budapest, Corvin tér 8.), harmadik nap pedig a Papp László Sportaréna-ban (1143 Budapest, Stefánia út 2.) várnak mindenkit szeretettel!

Cégek éjszakája

Helyszín: Budapest
Időpont: 2020. április 2.

Egy különleges estére kitáruznak a vállalatok kapui, hogy megmutathassák az érdeklődőknek, kik ők és mit képviselnek. A Cégek éjszakájának célja, hogy egy informális este keretén belül egyszerre adjon betekintést akár több céghez is. A helyszínek közötti közlekedést különbuszokkal segítik, a nap pedig egy közös bulival zárul. Ki tudja, talán álmaid munkáját találod meg az első Cégek éjszakáján!

Virrasztás az éhezőkért

Helyszín: Debrecen, Árpád téri református templom
Időpont: 2020. február 22.

A Tündérvör Alapítvány és a „Szólj Be a Papnak!” mozgalom egy igazán különleges, innovatív eseményre várja az érdeklődőket február 22-én a debreceni Árpád téri református templomban. A „Virrasztás az éhezőkért” című alkalom célja, hogy délutántól hajnalig, összesen 12 órán át prédikációk, beszélgetések, zenés produkciók, filmnézés és egy kis humor segítségével azok helyzétére irányítsák a figyelmet, akik nélkülöznek és segítségre szorulanak. További információ: szoljbeapapnak.blog.hu.

▶ SZÍNHÁZ

Körhinta

Helyszín: Nemzeti Színház
Időpont: 2020. március 18.

A Nemzeti Színház és a Magyar Nemzeti Táncgyűttes közös produkciójában elevenedik meg Fábri Zoltán legendás alkotása, a Körhinta. A történet, amely a legszebb emberi érzés, a szerelem győzelmét hirdeti mindenek felett, a tánc, a zene és a próza dinamikus egységben szólal meg a Nemzeti Színház (1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.) színpadán.

Fotó: Nemzeti Színház / Eöri Szabó Zsolt

▶ KIÁLLÍTÁS

Tutanhamon kiállítás

Helyszín: Komplex Event
Időpont: 2019. november 8. – 2020. március 1.

Majdnem száz évvel Howard Carter feltárása után ez a kiállítás egyedi módon mutatja be a felfedezés történetét, pontosan úgy, ahogy a régész megtalálta 1922-ben. Tutanhamon 9 évesen került trónra és kilenc évig ült a trónon – halála máig rejtély. A kiállítás, amely egy VR sarokkal kiegészítve repít el minket Tutanhamon korába, március 1-ig tekinthető meg a Komplexben (1061 Budapest, Király u. 26.).

Fotó: www.tut-kiallitas.hu

Magukra maradt bútorok

Helyszín: Petőfi Irodalmi Múzeum
Időpont: 2019. június 21. – 2020. március 1.

A bútorok mesélnek, történeteket hívnak elő, megidéznek hajdani tulajdonosukat. A közönség számára eddig ismeretlen bútor-relikviák kerülnek egymás mellé híres írók, költők környezetéből, a hozzájuk tartozó fotókkal, irodalmi szövegekkel és naplórészletekkel kiegészítve a Petőfi Irodalmi Múzeum kiállításában (1053 Budapest, Károlyi Mihály utca 16.). Március 1-ig megtekinthető többek között Petőfi Sándor gondolkodószéke, Ady Endre két karosszéke, Ottlik Géza számtalan bridzspartit látott kártyaasztala és Kosztolányi Dezső könyvespolca is.

Fotó: www.pim.hu

Mézes gondolatok

Helyszín: Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
Időpont: 2019. november 22. – 2020. április 5.

A méz mint az édes íz hordozója évezredek óta jelen van az emberiség történetében. A méhek a természet nagylelkűsége által rájuk ruházott képességeiknek köszönhetően megédesítik

életünket és óvják egészségünket. A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban (1036 Budapest, Korona tér 1.) megtekinthető kiállítás célja, hogy megismertesse a fontosabb méztípusokat, méhtermékeket és ezek felhasználási területeit, hiszen minél többet tudunk a méhekről, annál jobban fogjuk szeretni és óvni őket, mint a természet egyensúlyának fontos elemeit és életünk megédesítőit.

▶ IRODALOM

Író-olvasó találkozó Fábán Jankával

Helyszín: Arany János Közérdekű Muzeális Gyűjtemény
Időpont: 2020. február 21.

Író-olvasó találkozóra hívja az érdeklődőket a nagykőrösi Arany János Kulturális Központ. Aki ellátogat a rendezvényre, kicsit közelebbre is megismerheti a lenyűgöző családtörténeteiről híres Fábán Janka írónőt, akitől megtudhatjuk, milyenek is a történelmi regények női szemmel. Az előadás helyszíne az Arany János Közérdekű Muzeális Gyűjtemény (2750 Nagykőrös, Ceglédi út 19.).

GreCsó Krisztián könyvbemutatója

Helyszín: Radnóti Színház
Időpont: 2020. március 2.

Február végén jelenik meg GreCsó Krisztián legújabb verseskötete „Magamról többet” címmel. Ebben arra a kérdésre keres választ a költő, hogy hogyan alakítják a történeteink azt, akik vagyunk. A kötet tanulsága szerint soha nincs jó alkalom a számvetésre, a leltárakat mindig újra és újra el kell készíteni. De hogyan tudunk úrrá lenni az élettörténetünkön, ha a rossz és a jó egyaránt megjósolhatatlan? A beszélgetés moderátora Szabó T. Anna, helyszíne a Radnóti Színház (1065 Budapest, Nagymező u. 11.).

A történelem az élet tanítómestere

Prof. Dr. Hermann Róbert közéleti és tudományos megbízatásai során az egyik legfontosabb feladatának tartja a magyar történelemtudomány utánpótlásának kinevelését, ezért is része életének az egyetemi oktatás. Meggyőződése, hogy a történelem művelése minden ember számára fontos, mert megtaníthat minket arra is, milyen hibákat ne kövessünk el újra és újra. A KRE Történettudományi Doktori Iskolájának vezetője Görgei Artúr és Petőfi Sándor életével kapcsolatos legfrissebb kutatási eredmények mellett arról is mesélt nekünk, hogy milyen „makacs” legendákat cáfolt már meg a tudomány az 1848-1849-es forradalommal és szabadságharcral kapcsolatban.

Fotó: MoxiFilm Youtube csatorna

Számos szakmai, tudományos és közéleti megbízatása mellett miért tartja fontosnak, hogy Egyetemünkön oktasson?
Ha valaki kutatója egy korszaknak, akkor leginkább önmagával és a kollégáival folytat párbeszédet a mindennapokban. Ugyanakkor senki sem lehet olyan „önző”, hogy ne próbálja meg kinevelni önmaga utánpótlását – tehát azokat, akik megpróbálják majd túlszárnyalni őt. Bizonyos tekintetben így is lesz, mert ez egy lezáratlan szakma, mindig lesznek újabb és újabb eredmények, felfedezések. Azért tartom fontosnak az oktatást, mert a történész szakma utánpótlása az egyetemekről kerül ki. A Károli Gáspár Református Egyetem számomra nagyon rokonszenves, mert egy kimondottan családias intézményről van szó. A nagy egyetemek egyre inkább gyárakhoz hasonlítanak, a Károlin viszont nem arctalanok a hallgatók – sokkal személyesebb az oktatók és a hallgatók közötti kapcsolat.

Jelenleg milyen tantárgyak keretein belül találkozhatnak Önnel a hallgatók?

Általában minden félévben tartok legalább egy évfolyam-előadást az alapszakos és a mesterszakos hallgatóknak. Most éppen historiográfiát oktatok, de emellett 1790-1867. közötti magyar történelmet szoktam oktatni. Oktatói tevékenységem jó része

a Történelemtudományi Doktori Iskolával függ össze, és bár be-beesik egy-egy alapszakos vagy mesterszakos szeminárium is félévenként, a hallgatók viszonylag ritkábban találkozhatnak velem.

2011-től a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese. Milyen feladatokkal jár ez a pozíció?

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum egy nagyon komplex intézmény, nincs is még egy ilyen Európában, ahol a kutatóintézet, a múzeum, a levéltár, a még élő anyagot őrző irattár és olyan kisebb részlegek, mint a hadisír-gondozás vagy a katonai hagyományőrzés egy intézményen belül legyen. A szomszédos Ausztriában például a Hadtörténeti Múzeum és a Hadilevéltár teljesen elkülönül, még csak nem is katonai alárendeltség alatt vannak, hanem polgári, civil alárendeltségben. Nálunk óriási lehetőség, hogy a tárgyi és levéltári anyag és annak feldolgozása egy helyen történhet meg. Itt az én elsődleges feladatom ennek a munkának a koordinálása, a kutatási irányok előterjesztése, valamint igyekszem a kollégák tudományos munkáját menedzselni, például előadásokra, konferenciákra ajánlom őket, segítem a kiadványokban való megjelenésüket.

Az egyik legismertebb szakértője az 1848-1849. évi szabadságharc történetének, amely időszokról rengeteg „legenda” is kering napjainkban. Tudna említeni egy-kettőt a legmakacsabb legendák közül? Hogyan cáfolta meg a tudomány ezeket a mítoszokat?

Már a forradalom kezdetével kapcsolatban van egy makacs legenda, miszerint Petőfi Sándor a Nemzeti Múzeum lépcsőjén elszavalta a Nemzeti Dalt, de ezt már az 1950-es években Várkonyi Nándor művelődés- és irodalomtörténész megcáfolta. Petőfi a Nemzeti Dal egyik kéziratára feljegyezte, hogy hol szavalta el aznap a verset, és a helyszínek között nem szerepel a Nemzeti Múzeum. A kortársi beszámolók közül is csupán egy említi – de az is lehet, hogy egyszerűen összemosódtak a különböző események az illető emlékezetében. Egyébként nem is lett volna sok értelme szavalni a Nemzeti Múzeumnál: esett az eső, így mindenki kinyitotta az esernyőjét, természetesen nem volt hangosítás és akkorra már több ezer, vagy akár több tízezer példányban kinyomtatott az eredeti szöveget. Mindezek ellenére máig megfigyelhető, hogy március 15-én legalább egy politikus vagy ünnepi szónok említi meg beszédében ezt az eseményt. Ebből is látszik, milyen sziszifuszi munkát végeznek a történészek.

Több olyan eset is volt, hogy jómagam mentem utána legendáknak. Az egyik kedvencem – amit már én is sokszor leírtam -, hogy 1849. május 21-én, amikor I. Ferenc József Varsóban járt I. Miklós cárnál az orosz intervenció részleteinek egyeztetésére, letér-

delt és hálából megcsókolta a cár kezét. Gyanús lehetett volna a történet, mert egyenrangú uralkodók nem szokták egymást ilyen módon üdvözölni. (Az, hogy Szapolyai János kezét csókolt a mohácsi csatamezőn Szulejmán szultánnak, más volt, mivel ott nem állt fenn az egyenrangúság.) Mint kiderült, az I. Ferenc Józsefet és I. Miklós cárt érintő legenda az 1930-as évekig sehol nem jelent meg, ekkortól kezdett elterjedni. Angyal Dávid, kiváló magyar történész írta le, de mint kiderült, félreértett egy néhány évvel korábban megjelent recenziót, vagyis annak egy utalását. Felgöngyölítve az eseményeket napvilágra került, hogy bár volt kézcsók, és Varsóban volt az a kézcsók, de nem I. Ferenc József és I. Miklós találkozáján, hanem Caboga császári tábornok csókolta meg Paszkevicz tábornagy kezét, hogy küldjenek minél előbb erősítést Bécsbe. Ami mégsem ugyanaz. Ezek a legendák sok esetben fölfejtethők, más kérdés, hogy mikor és mit olvasnak el ezekből a történész kollégák, vagy akár az olvasóközönység.

Ugyancsak makacs legenda, hogy a szabadságharc tábornokainak aradi kivégzése után az osztrák kivégzők sörrel koccintottak, és ez az oka, hogy Magyarországon nem koccintanak sörrel, sőt, még egy kiegészítése is van a legendának, miszerint ez 150 évre szólt. Mi a legenda mögött rejlő igazság?

Ennek a legendának hosszú időn keresztül próbáltunk kollégáimmal utánajárni, de nem igazán jutottunk eredményre. Az én feltételezésem az volt, hogy ezt a legendát a magyar borterme-lők terjesztették el a kiegyezés után, amikor a sörkultúra és a sörfogyasztás felfutott, de ez csupán elméleti elképzelés volt. Végül Ress Imre történész lelt rá egy lehetséges magyarázatra: 1853-ban avatták fel a Budai Várban a Hentzi-emlékművet I. Ferenc József jelenlétében. Az avatást követően a helyőrség ünnepést tartott, amin nyilván énekeltek, mulattak és sört ittak. A Hentzi-emlékmű felavatása már önmagában is súlyos megaláztatás volt nemcsak a főváros, hanem az egész magyar lakosság számára is (a Buda várát 1849-ben a magyar honvédek ellen védő Heinrich Hentzi császári tábornok Pest városát és civil lakosságát lövette az ostrom alatt) - és ehhez társult a nagyszabású ünnepelés a Várban. Ress Imre azt feltételezi – és én is így gondolom -, hogy a nemzet megaláztatása és az ünnepelés valami módon „átszivárgott” a nemzet katonai vezetőit ért megalázó kivégzésekkel kapcsolatos legendákba. Úgy tűnik, hogy összességében itt egy összefonódásról beszélhetünk, de ettől még elképzelhető, hogy egyszer még egy ennél is racionálisabb magyarázatot fogunk találni.

Igaz lehet az, hogy Ferenc József hálósobájában az aradi kivégzésről lógott egy kép?

Ha valaki elolvasná, hogy mi minden volt Ferenc József hálósobájának falán, akkor könnyen támadhatna az az érzése, hogy a Kunsthistorisches Museum képzőművészeti gyűjteményével rendelkezhetett. Ez a legenda ilyen formában biztosan nem igaz. A fogadótermében, ahol például a közös miniszteri tanácskozásokat tartották, olyan festmények is voltak, amik a július 11-i komáromi csatát, az augusztus 9-i temesvári csatát, illetve az olaszországi hadjárat két döntő győzelmét (Custoza, Novara) mutatták be. Emellett ismert egy olyan adat, miszerint a személyes dolgozószobájában ott volt Heinrich Hentzi hősi haláláról készült festmény, valamint Alois Alnoch von Edelstadt képe, aki sikertelenül próbálta meg felrobbantani a Lánchidat, a robbanásban viszont életét veszítette.

Az aradi vértanúk kivégzéséről Őfelsége biztosan nem őrzött képet – ahhoz véleményem szerint túlságosan is lenézte őket. Érdesség, hogy 1896-ban, a milleniumi kiállítás évében fejezte

be Torma János az aradi vértanúk kivégzéséről készült festményét, ami viszont éppen azért nem szerepelhetett a kiállításon, hogy az oda látogató uralkodónak ne kelljen szembesülnie vele.

2019-ben „Az ismeretlen Görgei” címmel rendezett nagyszabású kiállítást a Magyar Nemzeti Múzeum, amelynek egyik szakértője volt. Mi teszi az 1848-1849. évi szabadságharc egyik legvitatottabb alakjává Görgei Artúrt? Hogyan alakult át az utóbbi néhány évben a róla alkotott kép?

Az alapvető magyarázat az, hogy a szabadságharc katonai vereséggel ért véget. Miután ez egy igaz ügy volt – máig is így tekintünk rá, és ebben a tekintetben nagy viták nincsenek a magyar közvéleményben –, nagyon nehéz volt a nemzeti közvéleménynek feldolgoznia, hogy veszítettünk. Nyilván volt egy több mint kétszeres túlerő, és effektíve Európa két nagyhatalmától vereséget szenvedni nem szégyen, a nemzeti közvélemény mégis képtelen volt feldolgozni a vereséget, így kialakult a vád, hogy azért veszítettünk, mert Görgei Artúr elárulta az igaz ügyet. Hogy pontosan mikor árulta el – ebben voltak viták. Már Buda ostromával? Vagy 1849 júliusában, amikor nem követte a kormány parancsait? Vagy a fegyverletétel minősül árulásnak? Esetleg az, hogy a fegyverletétel után ő maga kegyelmet kapott, míg bajtársait kiszolgáltatották az ellenségnek? Tulajdonképpen ez utóbbi volt a döntő tényező: ha Görgeit börtönbe zárják néhány évre, valószínűleg nem alakul ki róla ez a fajta megítélés. Emellett 1849 szeptemberében Kossuth egy diplomáciai körlevélben fejtette ki, miszerint azért esett el a haza, mert Görgei elárulta az ország igaz ügyét. Itt igazából arról van szó, hogy Kossuthnak legitimálnia kellett a saját helyzetét az emigráción belül, mert ő volt az, aki átadta a hatalmat Görgeinek. Be kellett bizonyítania, hogy Görgei nem arra használta a hatalmat, amire kapta, hanem saját önös céljaira, tehát Kossuth lemondása és a hatalom átadása nem érvényes, így továbbra is ő Magyarország kormányzó elnöke.

A Monarchia összeomlásáig az árulási vádat se bizonyítani, se cáfolni nem lehetett, mert a magyar szabadságharc katonai és politikai iratanyagának nagyobb részét Bécsben őrizték. Az 1920-as években indult meg a kutatás, végül az 1940-es évekre tisztázódott Görgei szerepe, miszerint semmiféle árulást nem követett el, a tudatos kártevés pedig enyhén szólva is messze állt történeti teljesítményétől. A kommunista hatalomátvételt

Fotó: Wikipédia

követően ismét keresni kezdték az ellenségeket – nemcsak a jelenben, hanem a múltban is. Görgei kiváló politikai, történeti előképévé vált azoknak a magyar királyi Honvédségből a demokratikus Honvédségbe, majd a Néphadseregbe átkerült tiszteknek, akik ellen koncepciók pereket indítottak a ’40-es, ’50-es évek fordulóján. Lehetett mondani, hogy Kossuth azért nem győzhetett, mert nem végzett időben az áruló Görgeivel, szemben az aktuális politikai hatalommal, akik mind időben elbántak a hasonló szereplőkkel. A politikai hatalomváltással egy időben a történettudományban is generációváltás történt, gyakorlatilag eltűntek azon régi történészek, akik a korábban fellelt történeti igazságokat vallották, míg az új generáció tagjai önként vagy kevésbé önként azt mondták, amit hallani akartak tőlük. Ez így maradt harminc, negyven, ötven évig. Érdekes módon a szabadságharc hadtörténete eleve nem volt divatos téma, ezen belül Görgeit kutatni és róla publikálni pedig különösen nem volt kíváncsatos – komoly nehézségei voltak annak, ha valaki ezzel szeretett volna foglalkozni. Ez nagyjából az 1980-as évektől kezdett megváltozni, de a régi nézetek még hosszú időn keresztül tovább éltek, és ezzel egy valamit lehetett csinálni: utána menni minden egyes konkrét vádpontnak és levéltári, kéziratári kutatások eszközeivel tisztázni őket.

Azzal, ha kiemeljük Görgei katonai érdemeit, valamint azt, hogy alapvetően elkötelezett híve volt a magyar polgári átalakulásnak, nem becsüljük le Kossuth történelmi érdemeit, és nem próbáljuk meg kitenni őt a nemzeti Panteonból. Itt nem azonos súlyú szereplőkről van szó: Görgei tényleges történelmi szerepe nincs egészen egy év, Kossuth Lajos viszont gyakorlatilag hat évtizeden keresztül folyamatosan hatással volt a magyarországi politikára, és véleményem szerint a XIX. századi magyar politika talán legjelentősebb, de mindenképpen leginnovatívabb, leginnovatívabb és egyik legnagyobb hatású politikusa volt. Természetesen ezt nehéz megmondani, mert Deákhhoz, Wesselényihez, Széchenyihez vagy Batthyányhoz képest mindig találhatunk valamit, amiben Kossuth nem volt olyan kiemelkedő, de ha az összteljesítményt nézzük, kétségtelen, hogy övé a legnagyobb szerep.

Kedves egykori tanárom, Urbán Aladár történész az 1960-as években kezdte meg Batthyány Lajos történelmi szerepének bemutatását, és még az ő esetében is 40 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a szakmán kívül az oktatásban és a közbeszédben is a „szerencsétlen, véletlenül kivégzett” Batthyány helyett 1848-1849. egyik legnagyobb formátumú államférfiját lássuk. Nyilvánvaló, hogy Görgei Artúr esetében is szükség volt némi időre a személyét illető megítélés átalakulásához. A nálam idősebb történészek korábban még sokkal erősebb kritikát fogalmaztak meg vele szemben, mára már ők is merőben mást mondanak. Ebből is látszik, hogy a szakmán belül egyfajta konszenzus kezd kialakulni, de ez nyilván sosem lesz teljes. Létezik egy Kosáry Domokos által „intellektuális alvilágnak” nevezett réteg, akik rendelkeznek valamifajta diszciplináris ismerettel egy-egy korszakról, hozzá erőteljes politikai vagy nemzeti elkötelezettséggel, és úgy gondolják, mindez elég ahhoz, hogy a legkülönbözőbb történeti kérdésben megnyilvánuljanak. Most itt a 2019-es Görgei emlékvépcsán is lehetett ezzel a jelenséggel találkozni. Összességében elmondhatjuk, hogy a szakma képviselői sosem dőlhetnek hátra, mert ezeket a harcokat folyamatosan meg kell vívniuk.

Számos tudományos publikációja jelent meg Petőfi Sándor életével, történelmi alakjával kapcsolatban. Mik a legfrissebb kutatási eredmények a költő életének és halálának történetével kapcsolatban?

Petőfi politikusi tevékenységének az ártértékelése a ’70-es évek közpén indult meg, a már korábban említett Urbán Aladárnak volt ebben nagy szerepe. Ezt megelőzően nagyon egymásra vetült a költői teljesítmény, a személyes integritás és a politikai tevékenység. Fontos tudni, hogy Petőfinél botcsináltabb politikust aligha hordott a hátán a Föld: ha valaki úgy próbálja megválasztatni magát, hogy minden rosszat elmond a választóiról – ne számítson jó eredményre. Manapság is azt látjuk, hogy nem szokás a választók orra alá dörgölni, miszerint eddig tisztességtelen gazembereket választottak meg, de most jövök én, és jóvátehetek mindent; hanem a politikusok inkább próbálják feldicsérni a választóikat. Petőfi esetében azt is figyelembe kell venni, hogy egy nagyon fiatal férfiról van szó. Mindössze 25 éves, amikor társaival megcsinálja a márciusi forradalmat, és éppen, hogy elmúlt 26 éves, amikor hősi halált hal a segesvári csatában. Nem várhatjuk el tőle, hogy olyan világosan és egyben bonyolultan lássa a dolgokat, mint ahogy a korabeli profi politikusok tették. Nem szabad Petőfi hihetetlen

elvszerűségét, elvhűségét és rendíthetetlenségét mércévé tenni az egész akkori magyar politikai és katonai elit számára. Lehet ő egy ideál, de ez egy tömegek számára követhetetlen magatartás. Manapság is szeretjük a szent embereket, de a többségünk nem tartozik közéjük, a politika pedig főleg nem arról szól, hogy az ember mindig egy az egyben képviselhetné a véleményét. A politika kompromisszumokról szól, ahol engedni kell, színlelni kell, mert máskülönben nem lesz eredmény.

Petőfivel kapcsolatban ugyanakkor mindig megvolt az üldözöttség mítosza is. Már az aszódi gimnáziumban, később a saját apjával szemben, aztán abban, hogy 1848-ban nem választják meg, elfordul tőle a politikai vezetés, még a saját elvbarátai is, a katonaságnál pedig állandó problémái vannak. Ezzel kapcsolatban kollégáimmal többen is megnéztük Petőfi katonai pályáját. Manapság egy honvédtisztet már annak a feléért is kipenderítenének a hivatásos állományból, mint amit Petőfi két hét alatt elkövetett! Gondoljunk csak bele: összeveszett a hadügyminiszterrel, majd gúnyverset írt róla a radikális ellenzék lapjába; máskor úgy ment el szabadságra, hogy nem volt szabadságegyedélye, sőt, még írt egy levelet a helyettes hadügyminiszternek, miszerint legszívesebben kihívná egy párbajra és agyonlőné. Inkább azt kell látnunk, hogy nagyon is türelmesek voltak vele kapcsolatban, és nagyon is tekintetbe vették a költői tevékenységét, személyiségét és történelmi teljesítményét, ami a márciusi forradalomban öltött testet.

Ami a halálát illeti, már 170 éve tart a legenda, hogy nem is halt meg, hanem az oroszok fogolyként elvitték, Szibériába került, ott megnősült, de az is lehet, hogy átooperálták nővé – mivel találtak egy női csontvázat, amit Kiszely István Petőfiként azonosított be. Egyelőre semmi olyan bizonyíték nincs, ami akár Petőfi Sándornak, akár egyetlen egy magyar hadifogolynak az orosz

Fotó: Wikipédia

földre történő kihurcolását alátámasztaná. Volt egy kölcsönös kiadatási egyezmény az osztrákok és az oroszok között. Ezt az egyezményt a jelen ismereteink szerint mind a két fél betartotta, még olyan esetben is, amikor nem lett volna kötelező. Példának okáért, az oroszok elvitték magukkal egy Szydłowski nevű lengyel honvédtisztet, volt császári tisztet, aki azt mondta magáról, hogy orosz alattvaló, mert valahol Orosz-Lengyelországban született. Aztán rájött: nem biztos, hogy jól jár ezzel, így inkább azt mondta, hogy ő Galíciában született. Senki sem kereste volna, ennek ellenére az oroszok kikérték a személyi anyagát Bécsből, és miután kiderült, hogy tényleg galíciai születésű, postafordultával visszaküldték Őfelségének, I. Ferenc Józsefnek. Pedig lengyel is volt, hazudott is, honvéd is volt – tehát minden, ami elképzelhető, ellene szólt –, ennek ellenére betartották a kiadatási egyezményt. A cári Oroszország nem a sztálini Szovjetunió volt. Kétségtelen, hogy önkényuralom volt – ez közös a kettőben –, de egy rendezett önkényuralom, rendezett körülményekkel, poroszos nyilvántartási rendszerrel és az önkényuralomhoz mérten viszonylag nagyobb mozgástérrel. Szibériából akkoriban levelet lehetett írni Párizsba, amely levelek megjelentek az ottani sajtóban. Képzeli csak el, milyen lett volna, ha 1946-ban egy magyar hadifogoly megpróbál Párizsba írni!

Ez különben alapvető probléma nálunk: egy osztrák születésű magyar kollégám szokta mondani, hogy a magyarok „fetrengek” a történelmükben. Ez elsőre talán igazságtalanul hangzik, de valóban, Magyarországon hihetetlenül meghatározza a közbeszédet a történelem. Folyamatosan történeti példákkal érvelünk, és folyamatosan a saját történelmünk nagyszerűségétől vagyunk több-kevesebb joggal hanyatt esve, ugyanakkor a történeti gondolkodás hiánya is hihetetlenül erős nálunk. A magyar középkor történetét vagy a magyar XIX. század történetét nem lehet XX. századi sémák alapján megérteni, ahogyan a XX. századot sem lehet az Árpád-kor hatalomgyakorlása, ideológiája vagy szellemei élete alapján értelmezni. Ez egy végtelen harc, amit a szakma folytat, s aminek talán soha nem lesz vége.

A VERITAS Történetkutató Intézet munkatársaként a Dualizmus-kori Kutatócsoport vezetője. Milyen témákban végez jelenleg kutatásokat?

Én amolyan „szükségmegoldás” vagyok ebben a tekintetben, hisz a kutatási területem nagyjából 1867-ig terjed. A dualizmus korával én csak olyan tekintetben foglalkoztam, amennyire az érintette Görgei Artúr életpályáját. Szerencsére a tábornok hosszú ideig élt – 1916-ban halt meg –, tehát az egész korról ilyen értelemben kapcsolatban állok. Jelenleg az egyik tervünk Deák Ferenc írott hagyatékának a kiadása. Deák nem csak a dualizmus létrehozásának, hanem a kor első évtizedeinek is az egyik legfontosabb személyisége. Műveit a XIX-XX. század fordulóján Kónyi Manó kiadta 6 kötetben – ez a Deák Ferenc beszédei című gyűjtemény –, de az újabb történeti kutatások során kiderült, hogy még a beszédek szöveggözlése sem megbízható: Kónyi Manó gyakorlatilag átírta a szövegeket. Ez néhol csak stilisztikai jellegű módosítást jelent, de előfordul, hogy a tartalomban is történt változás. Deák esetében egy viszonylag kiadható terjedelmű életműről beszélhetünk – mondjuk ellentétben Kossuth-tal, aki ilyen szempontból teljesen reménytelen eset. Irodalmárok szokták mondani, hogy Kazinczy Ferenc még mindig feljár a síri világból, és ír időnként 5 levelet, hogy ne lehessen befejezni Kazinczy levelezésének vizsgálatát. Nos, Kossuth szerintem legalább 10 ilyen levelet ír minden egyes alkalommal. Deáknál nincs ilyen óriási mennyiség, de így is egy 6-8 kötetes kiadás minden további nélkül megjelenhetne.

A konkrét kutatási projektek mellett a VERITAS Történetkutató Intézetnél is az egyik fő feladatomban a kollégák tudományos munkájának menedzselése, bár többségük ebben a tekintetben már önálló. Egy kiválóan felkészült, fiatal kutatói gárdáról van szó, akik már eddig is komoly eredményeket tudtak felmutatni. A dualizmus kutatásának sokszínűbbé tételében nekik jelentős szerepük lehet, akár Apponyi Albert életpályájáról, akár Széll Kálmánról vagy a többi jelentős politikusról, esetleg a korszak egyháztörténetéről, oktatásáról vagy hadtörténetéről van szó. Önmagában nagyon igazságtalan az, hogy a dualizmus jelentős politikusainak többségéről máig nem készült semmiféle életrajz, holott több évtizedes működés, valamint számos reform és átalakítás fűződik a nevükhöz. Manapság, ha egy átlag magyart megkérdeznek, hogy kit ismert a dualizmus korából, jó esetben Deák Ferencet, Andrássy Gyulát és talán Tisza Istvánt említi. De arról, hogy kik voltak azok, akik ezt a rendszert működtették, akik levezényelték a magyar polgári átalakulást – hiszen 1848-49-ben csak az áttörés történt meg –, nagyon keveset tudunk. Emellett a dualizmus korának kutatásai is hosszú időn keresztül csupán a politikai harcok történetére koncentrált, tehát itt még jócskán van adósság.

A Magyar Történelmi Társulat elnöke, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság tagja, a Nemzeti Kulturális Alap Könyvkiadási Kollégiumának tagja – csak pár példa közéleti megbízatásaira. Mit tart legfontosabb feladatának a közéleti szerepvállalások során?

Összefoglalva talán azt tudnám mondani, hogy a szakmabeliek segítségét tartom legfontosabbnak. Itt nem csak a kollégákra gondolok, hanem magára az utánpótlásra is. Nem hangzott el a kérdésben, de most már több mint tíz éve vagyok az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny Történelmi Bizottságának vezetője, és ott valóban arról van szó, hogy kik lesznek azok, akik majd átveszik a volt professzoraim, valamint egyszer az én és a nálam fiatalabb kollégáim helyét a jövőben. Nagyon fontos számomra, hogy a magyar történelem tudományának folyamatosan legyen utánpótlása. Más közéleti feladatom esetében is azt gondolom, hogy a szakmán belüli szolidaritást kell minden módon erősíteni. Például pályázati lehetőségekből egyre több van, de épp a könyvkiadásnál egyre kevesebb, tehát itt a Nem-

zeti Kulturális Alapnak nagyon komoly szerepe van, mivel ezen kívül csupán az MTA különböző könyvkiadási pályázatai jelentenek lehetőséget – itt viszont nagyságrendekkel kevesebb forrás áll rendelkezésre.

A Magyar Történelmi Társulat vezetőjeként mondhatnám, hogy a szakma csúcsán vagyok – de ez persze nem igaz –, a szakma egyik fontos szervezetét képviselem. Ez az egyik legrégebbi magyarországi civil szervezet, illetve a történész szakma és a történelem iránt érdeklődők egyfajta reprezentatív szervezete. Nem képvisel mindenkit – nem is tudna –, de az intézményeken kívül ez az a szervezet, ami megjeleníti a magyar történelemtudományt, és ugyebár nem mindegy, hogy a nagyközönség felé milyen képet közvetítünk. Azt a meggyőződést szeretném erősíteni, hogy a történelem művelése fontos dolog. A történelem az élet tanítómestere, arra is megtanít minket, hogy milyen hibákat ne kövessünk el újra és újra, és ebben a történészeknek igenis fontos szerep jutott.

Szerzőként, szerkesztőként számos történelmi témájú könyv, folyóirat kiadását segíti és segítette. Hogyan látja a nyomtatott sajtó, nyomtatott könyv jövőjét a tudományos ismeretterjesztésben?

Az elmúlt lassan 20 évben egyre inkább temetik ezeket a megjelenési formákat. A nyomtatott sajtó esetében véleményem szerint tényleg vannak komoly gondok. Az sem véletlen, hogy a legtöbb lap nem hajlandó tényleges példányszámokat közölni, legyen szó napilapokról vagy akár hetilapokról. Az olvasóközönség jelentős része már áttért az internetes tájékozódásra, és – hacsak valami hihetetlen „energiaéhség” be nem következik a világon, ami lehetetlenné tenné a számítógépes rendszerek működését – ez a folyamat megállíthatatlan. Magam részéről nem hiszem, hogy teljes egészében el fog tűnni a nyomtatott sajtó. Egy másik példán keresztül: a hangrögzítés esetében a bakelitlémez felváltotta a kazetta, amit felváltott a CD, amit felváltott az internetes zenehallgatás, de közben már vissza is tért a bakelit. Lehet, hogy nem akkor tömegben és olyan népszerűséggel, de megőrizte pozícióját. Természetesen, ahogyan egyre több dolgot digitalizálunk, és egyre több forrás lesz elérhető digitális módon, előfordulhat, hogy a szakmabeliek által összegyűjtött nagy könyvgyűjtemények – nekem is közel 10.000 kötetes könyvtáram van – előbb-utóbb értelmüket veszítik, és át kell gondolnunk a könyvkultúra szerepét, de mégsem hiszem, hogy a könyv teljesen el fog tűnni. Áttekintés szempontjából is egy könyvespolc messze áttekinthetőbb az internetnél: tudom, hogy melyik polcon, melyik sarokban van az adott kötet, míg az interneten való keresés közben talán még a tizenötödik szerencsétlen találat sem lelné rá az adott forrásra. Bár vannak ellentmondásos folyamatok, de továbbra is úgy gondolom, hogy a nyomtatott sajtó nem fog teljesen eltűnni, abban pedig egészen biztos vagyok, hogy a nyomtatott könyv megmarad. Egyik kollégám szokta mondani: a papír már bizonyított, de ő még nem látott 40 éves CD-t.

Út egy életre szóló döntéshez

Mi indítja a leendő pedagógusokat arra, hogy a gyermekek nevelésére, oktatására szánják életük jelentős részét? Benkő Borbála személyes történetét tárjuk fel, aki elmesélte, milyen élmények hatására döntötte el, hogy a Károli Tanítóképző Főiskolai Karán kezdjen tanulni. Önkéntesként szerzett tapasztalatai meghatározóak voltak abban, hogy megtalálja hivatását.

Hogyan kerültél önkéntesként Angliába?

Az ÖDE-n (Önkéntes Diakóniai Év) keresztül jelentkeztem egy önkéntes évre. Meg kellett jelölni, és rangsorolni azokat a szolgálati területeket, amelyekben el tudom magam képzelni. Ezután ki kellett választani és ugyanúgy rangsorolni azokat az országokat, ahová szívesen mennék – de előtte elmondták, hogy nem biztos, hogy oda kerülök, ahová szeretnék. Anglia és a gyermekszolgálat volt nálam első helyen, úgyhogy összehoztak a Time for God nevű angol szeretetszolgálattal, és minden pont úgy sikerült, ahogy szerettem volna.

Milyen meglepetések értek az anglikán egyházban, ahol önkéntes munkalehetőséget kaptál?

Nagyon furcsa volt a szolgálati területek sokfélesége és a liturgia. Minden vasárnap vesznek úrvacsorát, és az egész istentiszteletet e köré építik fel. Mindenki vehet úrvacsorát, aki szeretne, mert ez egy olyan ominózus pont az istentiszteleten, amikor azt fejezzük ki, hogy mindenki egyenlő és egységes a gyülekezetben. Jellemző az egész anglikán egyházra, hogy befogadó és nyitott. Bárkít, aki betér, szeretettel fogadnak: jó úgy, ahogy van, és azt szeretnék, hogy közösségben legyen velük az úrvacsora által is.

Miért jelentkezted anno önkéntesnek?

Egy nagyon jó barátnőm önkéntes lehetőségeket keresett külföldön. Próbáltam mindenfélét összegyűjteni számára és bátorítani őt, hogy menjen. Szóval az ÖDE csak a barátnőm miatt jött szóba, aki végül mégis úgy döntött, hogy nem megy külföldre önkénteskedni, hanem elkezd a főiskolát, miközben én sehogy nem tudtam kivenni a fejemből ezt a lehetőséget. Motivált az is, hogy angolul tanuljak, de ez a szüleimnek fontosabb volt, mint nekem... Sokkal inkább azt éreztem, hogy ez egy olyan lehetőség, amelyen keresztül Isten vezetni akar, hogy legalább azt az egy évet úgy tölthessem el, hogy közben kitalálom, mit szeretnék csinálni.

Iskolákat is érintett a szolgálat, amivel megbíztak?

A szolgálati területem neve „youth and family worker” volt, ami itthon ifjúsági vezetőnek felel meg, de az anglikán egyházban ez egy olyan pozíció, amit meg lehet pályázni, és az adott gyülekezet biztosítja a fizetést. Önkéntes feladataim közé tartozott

a vasárnapi iskola vezetése, cserkészek őrvezetője voltam, ba-ba-mama klubban segítettem és olyan gyerek-délutánokat rendeztünk, amelyek gyermekbarát istentiszteletek voltak „messy church” néven. Iskolákba is mentem, hogy ott egy kis ima-sarkot alakítsunk ki. Ez úgy nézett ki, hogy egy elgondolkodtató sarkot feldíszítettünk égőkkel, szép képekkel, és mindenki kapott fejhallgatót egy lejátszóval, amin nyugtató zenét hallgathatott. Egy másik feladat az volt, hogy a gyerekek kis lapokra írják fel azokat a dolgokat, amiket nagyon sajnálnak és bocsánatot kellett volna kérniük emiatt. Máshol pedig arról beszélgethettek, hogy mi mindenért hálásak. Ehhez képeket helyeztünk el különböző országokban élő gyerekekről, hogy felismerjék, mi az, ami nekik van és másoknak nincs, mi az, ami valójában fontos.

Mikor tudatosult benned, hogy tanító szeretnél lenni?

Sosem akartam pedagógus lenni... Miután elvégeztem egy miszionárius tanfolyamot, átéreztem, hogy van a tanításnak egy olyan oldala, amit élvezek, szeretek és milyen jó lenne ezt csinálni... de még ekkor sem állt össze a fejemben, hogy ez tanító szakot is jelenthet. Aztán amikor az egész évem arról szólt, hogy hogyan tudok a gyerekek és a családjuk felé szolgálni, akkor egyik pillanatról a másikra beugrott, hogy elvégezném a tanító szakot.

Milyen megerősítések segítettek megbizonyosodni arról, hogy jó döntést hoztál?

Nem tudtam biztosan, hogy a pedagógus pálya tényleg nekem való-e. Hazafelé menet egyszer épp ezen gondolkoztam, amikor „szembejött velem” egy akkori plakát, amit, ha átmegyek a túloldalra, akkor sem tudok kikerülni. Az volt rajta, hogy pedagógusképzés is indul a Károlin.

A sok visszajelzés közül a gyerekeké nagyon sokat adott a döntéshez. Úgy gondolom, hogy a pedagógus pálya választásához kevés az, hogy valaki szereti a gyerekeket. Attól függetlenül, hogy ez elengedhetetlen, a kérdés az, hogy ez kölcsönös-e. Hihetetlenül nagy a felelőssége a tanítónak: hogy hogyan tanítja meg a gyerekeket írni és olvasni, mert ezek elengedhetetlenek az élethez.

Téged mi motivál a tanításra?

Az motivál, hogy egy olyan osztályteremben tanuljanak a gyerekek, ahol tudják, hogy elfogadják őket úgy, ahogy vannak, és nem a tanítónak kell megfelelniük. Az én szerepem tanítóként a gyerekek életében inkább az, hogy segítsem a fejlődésüket. Céloom, hogy megértsék, tanulni jó, és megszeressék a tanulást, illetve megtapasztalják, milyen közösségben élni, mennyire jó együtt lenni, és mennyire jó segíteni másoknak. Az motivál, hogy Isten felhasználjon az emberek életében úgy, hogy megtapasztalják az Ő szeretetét rajtam keresztül.

Újságírás egy keresztyén újságíró szemszögéből

Ablonczy Bálint, a Heti Válasz volt rovatvezetője, a VálaszOnline.hu társalapítója és újságírója, Egyetemünk Reformáció Öröksége Műhelyének vezetője kendőzetlenül beszél az újságírás értékeiről és árnyoldalairól. Interjünkéből az is kiderül, hogy milyen kihívásokkal néz szembe napjainkban egy keresztyén újságíró.

Fotó: Reformátusok Lapja

Mit jelent a médiatudatosság?

Fordítsuk le a fogalmat: jó, ha mindenki, aki médiát fogyaszt – újságot olvas, rádiót hallgat, tévét néz vagy az internetről tájékozik – van egy jó értelemben vett gyanakvás. Meg kell nézni, hogy például egy bombasztikus leleplezést ígérő cikknek van-e szerzője, milyen forrásra hivatkozik, kik a szereplői, az újságíró megkérdezi-e az illetőt, akiről jót vagy rosszat ír. Ha ezekkel tisztában vagyunk, akkor az esetek többségében el tudjuk dönteni, hogy megbízható-e, amit olvasunk. Rendszeresen használjuk azt a kifejezést, hogy „fake news” (hamis hír), pedig sokszor csak annyit értünk alatta, hogy nem értünk egyet azzal, amit olvasunk vagy látunk.

Hogyan tudjuk továbbfejleszteni a tudatosságunkat? Mik a hiteles újságíró ismérvei?

Van, aki a pacalpörköltet, más pedig a töltött káposztát szereti. Személy szerint is törekszem rá, és másoknak is a minél több forrásból való tájékozódást szoktam javasolni. Közös vonás a tájékozott polgárban és a hiteles újságíróban, hogy mindketten sokat és sokfélét olvasnak. Ahogy a monotonitás az élet számos területén – az oktatásban, gasztronómiában – hátrány, úgy a médiában is az egyszínűség a tájékozódás és a véleményalkotás halála. Nem kell mindig mindent elolvasni – erre ott vannak az újságírók –, de érdemes követni a Facebookon olyan sajtótermékeket, amiket korábban nem ismertünk vagy nem értünk vele egyet. Legyenek olyan ismerőseink, akik tőlünk kicsit eltérően gondolkodnak a világról, és néha olvassuk el, amit posztolnak.

Az ember csak ritkán konfrontálja a véleményét másokéval, mivel a korábbi kedveléseinknek megfelelően olyan információkat szűr ki a rendszer, amelyek nagy valószínűséggel tetszeni fognak nekünk.

Mindannyian szubjektívek vagyunk, az újságíró is. Objektivitás abban az értelemben, hogy tökéletesen leírjuk a valóságot, nem létezik, vagy csak nagyon nehezen érhető el. Gondoljunk csak arra, hogyan adjuk tovább valakinek, amit tegnap egy ismerősünkkel beszéltünk! Kiemelünk, szelektálunk, véleményt alkotunk – azt tesszük, amit a sajtó. A tudatos médiafogyasztás, egyáltalán a tájékozódás a világ dolgaiban nem egy 24 órás készenlétet jelent. Egyszerűen legyen igényünk arra, hogy másfajta véleményeket keresünk, és vegyük észre, ha manipulálni próbálnak minket.

Egyáltalán létezik vagy létezett valaha független újságírás?

Az újságírás nem lehet tértől és időtől független. A téma tárgyalásakor általában a politikára, egy üzleti érdekköre, az adott sajtótermék tulajdonosára szokás gondolni. Ezek – kár lenne tagadni – mind fontos tényezők, de az újságíró bizony függ saját elfogultságaitól és olvasójától/nézőjétől is. A legfontosabb kérdés nem a függetlenség kérdése, hanem az, hogy az újságíró szakmaként vagy másként – politikai aktivizmusként, üzleti érdekérvényesítésként, zsarolási eszközként – tekint-e munkájára. Ha szakmaként tekint rá, akkor azt is nyilvánosságra hozza, amivel esetleg nem ért egyet, számára kellemetlen vagy szembe megy azzal, amit a világról gondol. Egyszerűen azért, mert az adott hír, történet érdekes, szenzációs, közérdeklődésre tart számot. Ha az újságíró szakmaként tekint arra, amit csinál, akkor a fontos, közérdeklődésre számot tartó tény, hírt le kell hoznia, foglalkoznia kell vele. Lehet keretezni, szerkeszteni, de le kell hozni. Nem másítható meg az interjúalany véleménye sem, függetlenül attól, hogy az interjú készítőjének mi az álláspontja a vitatott kérdésben.

Mi fér bele a sajtószabadságba?

Sokan úgy gondolják, ami nekik nem tetszik, az nem újságírás, hanem propaganda, hazugság, s mint ilyen, nem lehet része a sajtószabadságnak. Pedig ha egy újságíró gondosan utánamegy a témájának, kikéri minden érintett véleményét, állításait bizonyítani tudja – akár a bíróságon is –, akkor azt a tevékenységet védeni kell, mert közérdeklő. Ezért fontos a pluralizmus. A sajtószabadság vagy a sokszínű tájékoztatás nem az újságíróért van, hanem azért, hogy minél több forrásból, akár egymással ellentétesekből tájékozódhassunk. Minél kevesebb lehetőség van erre, annál nagyobb a manipuláció veszélye. Ezt láttuk a kommunista diktatúra idején. Amikor a legnagyobb példányszámú napilaptól a tévén át az utolsó üzemi újságig mindent a Magyar

Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága ellenőrzött, akkor nem létezett igazi sajtó. A korlátlan hatalom mindig korlátlan manipulációt és hazugságot jelent. Ha viszont létezik médiapluralizmus, valamint a sajtószabadságot és a vélemény-nyilvánítást a törvény védi, sokkal nehezebb valami fontosat eltíkolni, meghamisítani, hiszen mindig ott a kontroll lehetősége. Arra biztatok mindenkit, aki egyetemistaként médiában képzei el magát, hogy ragaszkodjon a pluralizmushoz. Máté apostol szépen írja: „Mindazt tehát, amit akartok, hogy az emberek megtegyenek veletek, ti is hasonlóképpen tegyétek meg velük”. Az újságírói munka alapelve is lehet, hogy semmi olyat ne tegyen az ember, amit nem szeretne, hogy vele tegyenek. Azaz ne rágalmazzon, ne hazudjon, ne gyűlölködjön.

Hogyan dönti el az újságíró, hogy mi hozható nyilvánosságra, mi az, ami közérdeklő?

Az újságírás azért szép, mert olyan sokszínű, mint az élet maga. Az újságírónak nem abban az értelemben feladata az igazság képviselése, mint az egyháznak. Egy újság, egy internetes híroldal, egy televízió a sztorit, az érdekes, a közérdeklő, netán a szórakoztató történetet keresi, s néha megtalálja az igazságot, de az igazságot a legritkább esetben. Mindenkit arra biztatok, legyen legalábbis óvatos, ha az igazságot hirdető sajtótermékkel vagy politikussal találkozik.

A média felvállalja társadalmi felelősségét, képes betölteni ellenőrző funkcióját, hogy tükröt tartson a hatalomnak?

Egy valódi sajtótermék legfontosabb feladata eldönteni, hogy mi a közügy. Egy kávézás nem közügy, de ha mondjuk értelmi fogyatékosok rehabilitációját segítő kávézóban iszom a feketét, az már közérdeklődésre tarthat számon. Éppen azért, mert a kávézás hétköznapi gesztusán keresztül valami érdekesről, fontosról, egyediről számolhatunk be. Ilyen értelemben tükröt nem csak a mindenkori hatalomnak lehet és kell tartani, hanem a társadalomnak is. A korábban említett egysíkúság persze itt is veszedelmes: ha valaki mindig csak leleplez, ha mindig csak konfrontálódik, az éppen olyan unalmas, mintha valaki mindig csak a jót írja vagy veszi észre. Mindkettőnél érezzük, hogy valamiképpen elferdíti az életet, amiben – tudjuk mindannyian – mindig ott a jó és a rossz is. Az egyensúly megtalálása a legnehezebb feladat.

Egyetért azzal az állítással, hogy nem létezik nem manipulatív újságírás?

Egyetértek, de rögtön hozzá is teszem: nincs nem „manipulatív” emberi létezés sem. Meggyőződéseink, élményeink, emlékeink, tulajdonságaink határozzák meg a valóságot. Ezeken keresztül szűrünk, azaz „manipulálunk.” Némelyek az állítólag racionálisan megismerhető valóság legnagyobb manipulátoraiként, béklyóként szokták a keresztyénséget beállítani, de a hit világában szabadságot ad az újságírónak is: van egy abszolút mércéje. Ebbe a szabadságba sok minden belefér: például annak elfogadása, hogy a másik ember másként láthat dolgokat, s ezt nem gonoszságból vagy butaságból teszi. Keresztyénként ugyanakkor könnyebb világos határokat húzni. Én például soha nem dolgoztam olyan lapnál, és nem is fogok, amely nem kerülendő tragédiaként, hanem az egyéni szabadság beteljesüléseként tekint az abortuszra. Ugyanakkor pontosan tudom, hogy a minőségi tartalomgyártás nem függ össze az ember személyes preferenciáival, azaz gyakran találkozom a sajátométól teljesen eltérő világnézetű szerkesztőségek minőségi munkájával.

Milyen jogokkal rendelkezik az újságíró?

Megvan a törvényi tényállás, hogy véleményként mit írhat le, mi a becsületsértés, mi a rágalmazás. Ami pedig nem egyértelmű, arról a bíróság dönt, viszonylag konzekvensen. Előfordul, hogy félreértjük a sajtó jogait, köteleességét, egyáltalán a természetét: azt gondoljuk, hogy az elítélő vélemény szükségszerűen büncselekmény, ami miatt a vélemény megformálóján „jogi úton vesznek elégtételt.” Pedig konfliktus, dráma és feszültség nélkül nincs érdekes sajtó. Ez kicsit olyan, mint a mozi: ugyan ki szereti az olyan filmet, ahol az elejétől a végéig minden rendben van?

Milyen kihívásokkal találkozik keresztyén újságíróként? Van, hogy kisebbségben érzi magát?

Létezik korszellem, és ez most kétségtelenül nem kedvez a keresztyénségnek. De nem tudom, hogy kedvezett-e valaha, s kedveznie kell-e egyáltalán. Aggodalomra adhat viszont okot, hogy ma a világban sokan hajlamosak témákat tabusítani. A szólásszabadságot és a sokat emlegetett pluralitást veszélyeztető folyamat, ha az ember valamit nem írhat le, bizonyos csoportokat nem kritizálhat. Kétségkívül sokszor tetten érhető egyfajta elfogultság és rosszindulat a sajtóban például a keresztyénséggel kapcsolatos témákban, de erre a helyes válasz nem a sokszínűség megszüntetésének követelése, és végképp nem a sündisznóállás, hanem újra és újra ki kell állni, és elmondani az igazságot. Tapasztalatom szerint különben a bírálatok, támadások egy része ismerethiányból fakad. Nézzünk szembe a tényekkel: Magyarországon az emberek nagy részének fogalma sincs, hogy a mise és az istentisztelet nem ugyanaz, kik a reformátusok, házasodhatnak-e a lelkészek és mik az alapvető hitelveik. Ez alól az újságírók sem kivételek, s néha ezért írják vagy mondják azt, amit.

Hogyan szólhatnál be egy papnak?

– Víg Tamás, a „Szólj be a papnak!” mozgalom rendező és operatőr munkatársa, végzett teológus tárta elénk a misszió lényegét

A „Szólj be a papnak!” lehetővé teszi, hogy fiatalok (vagy akár idősek) „beszóljanak” a papoknak, lelkészeknek, teológus-hallgatóknak bármilyen témában, ami őket érdekli. Ehhez nem kell a templomig menni, mert megtaláljuk őket kávézóknak, fesztiválokon, sőt, akár kocsmákban is... Ugyanis az a cél, hogy a megszokottól eltérően, közvetlenül kérdezhessenek az érdeklődők – áthidalva azt a távolságot, amely a szószék és a padosorok között áll fenn. A keresztény hit nagy témáinak megvitatására rendszeres vitaestjeik vendégei az ökumené jegyében különböző egyházak – katolikus, református, evangélikus, baptista – képviselői, akik offline térben válaszolnak készséggel és tabuk nélkül az egybegyűltekre.

Fotó: Szólj be a papnak! Facebook-oldal

Miről szól a „Szólj be a papnak!” mozgalom?

Az egyik cél a fesztiválmisszó, a másik a kocsmamisszió. A kocsmamisszió a kocsmákba havi rendszerességgel szervezett vitaestekről szól. Különböző helyszínekre próbálunk ellátogatni – legyen az egy ifjúsági ház, vagy edzőterem –, olyan helyekre, ahol korábban nem, vagy csak részben szólalt meg az evangélium hangja, mint például egy küzdősport-helyszínen, MMA edzőteremben. Keressük a lehetőségeket, hogy a helyi mikroközösségeket megszólíthassuk. Vannak fix törzshelyeink is, melyek a város- vagy kocsmamisszióhoz tartoznak. A fesztiválmisszió főleg nyáron zajlik, amikor keressük az olyan fesztiválokat, ahová ki tudunk menni egy kis sátorral. Érkeznek velünk papok és lelkipásztorok, akikkel lehet beszélgetni, illetve – amelyik fesztiválon erre van lehetőség – valamelyik színpadra ki szokott ülni egy lelkész egy moderátorral, az önkénteseink pedig körbehordják a mikrofont, hogy a közönség soraiból bárki kérdezhessen. Arra bátorítjuk az embereket, hogy tegyék fel legmélyebb kérdéseiket, amelyek foglalkoztatják őket hit és kereszténység témában, de bármilyen más témában is, pl. családi élet, kultúra, tudomány stb. Sokszínűek az alkalmaink, amelyeket meg lehet találni a blog- és Facebook oldalunkon is.

Hogyan indult? Kik alapították?

Pár fiatal vállalkozó – különböző felekezetekből – Debrecenben összefogott, hogy vitaesteket szervezzen a város kocsmáiban. A fő koordinátorunk Berecz Péter, református jogász, aki energiát nem sajnálva működteti a mozgalmat. Együtt szoktuk megállmodni az alkalmakat, hogy az önkéntesek munkájával kiegészülve mit érdemes megvalósítani, hogyan folytassuk a szolgáltatást.

Mitől ökumenikusak az alkalmak?

Az alapítók között volt görög- és római katolikus, tartjuk a kapcsolatot az ortodox egyházközséggel, baptista és adventista lelkészekkel, katolikus papokkal, domonkos rendi szerzetesekkel. Télen szerveztünk egy nagy eseményt egy óriáskerékkel, amikor minden fülkében helyet foglalt egy lelkipásztor, pap, vagy teológus hallgató – összesen 45-en –, akihez beülhettek az érdeklődők.

Milyen fő cél vezet a mozgalmat?

Egy bibliai példázattal élnek. Amikor Pál missziója során ellátogatott Athénba, megtalálta az Ismeretlen Istennek állított bálványt, amit az emberek tiszteltek, de nem tudták pontosan, hogy mi az. Ma is van egy olyan értékrend, amit az emberek vallanak, és úgy fogalmazzák meg, hogy humánus, emberi értékrend; viszont az alkalmainkkal szeretünk rávilágítani arra, hogy e mögött az értékrend mögött, ami belénk van kódolva, igazából Isten áll. A Teremtő munkája, hiszen a Szentírásban olvashatjuk, Pál athéni beszédében, az Apostolok Cselekedetei 17. fejezetének 28. verse alapján: „mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk”. Alapvető cél maga a dialógus létrejötte, elhívni az embereket vitatkozni. Jöjjenek nyitottan, bármilyen kérdéssel, mi elmondjuk a véleményünket, csak legyünk párbeszédben. Ha valaki úgy dönt, hogy szeretne ebből többet is tapasztalni, akkor próbáljuk tovább irányítani olyan gyülekezethez, ahová van valamilyen kapcsolódása akár szülői részről, vagy, mert ott találta meg a válaszait.

Ki a célközönség? Milyen korosztályra fókuszál a mozgalom?

Elsősorban azokat szeretnénk megszólítani, akiknek nincs kapcsolata keresztyén gyülekezettel, egyházzal. Lehet, hogy hisz valamiben, van istenképe, de a keresztyén hit közösségi megéléséhez a gyülekezet még hiányzik az életéből. A résztvevők 80%-a egyetemista, a fennmaradó rész az örök fiatalokból áll, akik vagy

azért jönnek el, mert ateisták és nagyon szeretnének vitatkozni, vagy azért, mert nekik nagyon fontos a hit, és tanúi szeretnének lenni, hogy Istenről van szó egy ilyen helyen. Mindig el szokott jönni pár középiskolás is: az ő korosztályukat is próbáljuk majd a jövőben jobban megszólítani.

Mekkora az érdeklődés a fesztiválokon és a kocsmasteken?

Az állandó alkalmakon a nagyjából 100 férőhelyes Bakelit kávézóban (a debreceni Bakelit Music Cafe'-ban), amikor tele van rakva sörpadokkal és a pultoknál is állnak, 100-120 fő van jelen. A fesztiválokon nagyon nehéz megbecsülni a létszámot, de három éve járunk a Campus Fesztiválra, ahol a négy asztal – nyolc fő és 4-5 lelkész számára elég hellyel – 80%-ban tele volt három napon keresztül. Több száz emberről beszélhetünk. Akik betértek, átlagban fél órát töltöttek a helyszínen. 2018-ban nem tudtuk, hogy mire számíthatunk a tiszafüredi Humbárfölde Fesztiválon, Tibi atya fesztiválján, de óriási siker és hatalmas érdeklődés várt minket. Jövőre a kisebb fesztiválokat szeretnénk megcélozni.

Milyen arányban vannak jelen hívők és nem hívők az alkalmakon?

Nehéz felmérni, de hozzávetőleg 50-50, vagy 60-40 százalékos az eloszlás az állandó alkalmakon, viszont a fesztiválokon 90%-nak egyáltalán nincs köze gyülekezethez. Elsősorban a fesztiválokon találkozunk többségében olyan nem hívő személyekkel, akik valószínűleg nem tagjai semmilyen gyülekezetnek. Nyilván eljárnak a keresztyének is fesztiválozni, hogy kulturált keretek között szórakozzanak, de rajtuk kívül többen mennek azért, hogy bulizzanak, igyanak, és mindent kipróbáljanak, amit lehet... Kocsmastekre is jönnek keresztyének is, mert számukra érdekes az a szituáció, hogy a saját papjuk kimozdult a templomból.

Fotó: Szólj be a papnak! Facebook-oldal

Hogyan lehet beszólni egy papnak?

A gyakorlatban ez úgy zajlik, hogy elindul a vitaest egy negyedórás felvezetővel, a résztvevők bemutatásával, majd pedig szabadon kérdezhetnek a közönségből, miután kaptak egy mikrofont. A moderátor segít eljutni a kérdésig, hogy ne csak egy hosszú véleménykifejtés legyen a hozzászólás, hanem egy konkrét kérdés, aminek mentén pörög tovább a beszélgetés. Ha passzívabb a társaság, egy-két kérdéssel mi is készülünk az „üresjáratokra”.

Tényleg be lehet szólni? Mik a keretei egy vitaestnek?

Eddig még semmi probléma vagy sértődés nem következett a megszólalásokból. Nagyon jól tudják a papok és lelkipásztorok, hogy lehetnek olyan mélyebb helyzetek, amelyek nehezen kezelhetők, de valószínűleg az az ember okkal mondja, amit mond – és ki más legyen fogékony rá, ha nem egy lelkipásztor, akinek ez a foglalkozása. Szeretettel adnak biblikus válaszokat, bármilyen – akár támadó – kérdés is érje őket.

Mióta és milyen szerepet vállal a misszióban?

Az interneten láttam meg őket, illetve kerestek is olyan személyt, aki technikai dolgokban magabiztosan mozog, úgyhogy elsősorban videózásban és hangrögzítésben kapcsolódtam be a „Szólj be a papnak!” 2017. februári megalapítása után egy évvel. Egyre több feladat hárul rám, amióta a szervezésben is részt veszek, és bármit szívesen válllok ebben a szolgálatban. Ezen kívül a frissen megjelenő filmekről írok kritikákat a blogon keresztény szemmel: hogy hogyan lehet bizonyos filmek üzenetét a keresztény értékekkel összeegyeztetni. Szubjektív műfaj, de tapasztalatunk szerint az emberek kíváncsiak, hogyan vélekedik egy fiatal, keresztény teológus azokról a filmekről, amiket épp láttak a mozikban. Belefogtunk a Wide Open Films nevű kezdeményezésbe is, amelynek célja, hogy rövidfilmeket készítsünk az emberek belső konfliktusait érintő témákban. Az a koncepció lényege, hogy felszínre hozunk olyan érzéseket, rejtett feszültségeket, amelyekkel a hétköznapiakban az emberek nem akarnak találkozni. Ezzel összecsengve hívnánk őket személyesebb közönségtalálkozókra, filmbemutatókra, zenekaros dicsőítésekre, ahol azt a „sebet”, amit föltéptünk, szeretetteljes odafordulással tudjuk bekötözni.

Milyen filmeket elemzett ezidáig?

Az én hőszám történelmi vígjátéktól a *Genézis*-en, a romák helyzetével foglalkozó magyar művészfilmen keresztül, Az apáca című horrorfilmig nagyon változatos filmeket néztem meg. Ezeket megnéztem, és próbáltam összeegyeztetni azzal a mentalitással, amit a keresztyének képviselnek, és amit a Biblia ír.

Milyen témák kerültek eddig terítékre, és a jövőben mikre lehet számítani?

A következő hónapokban a hit és tudomány témáját fogjuk fészegetni. Korábban szó volt homoszexualitásról, a zene és kereszténység kapcsolatáról, a művészetekkel való kapcsolatáról, ahová egy képzőművész és írókat hívtunk meg, géntechnológiáról, ahol robotokról beszélünk, a kereszténység és a vallásháborúk viszonyáról, a pénzről. Esetenként keresztény szakembereket is meghívunk, akiknek tudományos értelemben van rálátása a kérdésre.

A „Szólj be a papnak!” mozgalom következő programjai:

„Hit és tudomány” címmel február 21-22-én táborot szerveznek Egerben, ahol a hit és tudomány nagy kérdéseit interaktív előadások, valamint kiscsoportos foglalkozások keretein belül dolgozzák fel.

Február 22-én este, a debreceni Árpád téri református templomban a Tündérvirág Alapítvánnyal együtt „Virrasztás az éhezőkért” címmel pedig egy 12 órás alkalmon prédikációk, beszélgetések, zenés produkciók, filmnézés és egy kis humor segítségével a nélkülözőkre és a segítségre szorulókra szeretnék irányítani a figyelmet.

Ha szeretné jobban megismerni a „Szólj be a papnak!” mozgalmat, tekintsd meg blogoldalukat (szoljbeapapnak.blog.hu), vagy keresd őket Facebook-on (@szoljbeapapnak)!

A gyengébbik nem az erősebb? – Férfi-női szerepek a XXI. században

Bedő Imre, a Férfiak Klubja független társadalmi szervezet alapítója közgazdász gondolkodóként a fogyasztói igények alakítását, vagyis a globális léptékű manipuláció emberekre gyakorolt hatását figyelve döntötte el, hogy küzdeni fog azokért az emberi értékekért, amelyek nélkül fenntarthatatlan az élet. Előadásaiban rávilágít annak okaira, hogy a nő miért maradjon nő, a férfi pedig férfi. Beszélgetésünkéből többek között kiderült, hogy a nemi szerepek felborulását hogyan lehet esetleg megelőzni, illetve milyen örökérvényű igazságok vonatkoznak a női és férfi szerepekre.

Az ember társas lény, de azt tapasztaljuk, hogy napjainkban fontosabbá vált mint individuum. Mi a véleménye erről?

Az a baj, hogy hihetetlenül profi marketing eszközökkel, nagy pénzösszegekkel rendelkező gépezet programozza, hogy a fogyasztás vágyát felkelte az emberekben, sőt, azt mondja, hogy azzal ki is lehet elégíteni magunkat. Az a kérdés, hogy az emberek rájönnek-e arra, hogy ennek következtében elszakadnak egymástól.

Gátja lehet ez a fajta szemlélet a tradicionális nemi szerepek és a családi-közösségi lét fennmaradásának?

Kezdjük ott, hogy az ember soha nem élt egyedül, mindig is közösségben tudott létezni. Most, hogy ezek nincsenek, minden eszköz – a social media, az internet, az összes játék, bevásárlóközpont – az időmre pályázik. Individuumként rengeteg lehetőségem van választani, hogy az időmet hová adom oda, és így eltelik az egész élet, de mivel nem élek közösségben, pszichoszomatikus betegségek tömkelege lép fel. Leginkább azért, mert az ember érzi, hogy ez egy értelmetlen élet, de csak a lelkiismerete kérdi, hogy mi végett van ez az egész. Ekkor jönnek a lelkiismeret elnyomását szolgáló eszközök. Ha megszólal a lelkiismeretem, rögtön rátöltök egy felest – akkor nem beszél annyit –, vagy egy kis kábítószerhez nyúlok, vagy számítógépes játékkal játszom, tehát elmenekülök. Ma, ha valaki enged, hogy sodródjon, biztosan rossz irányba megy.

Hogyan lehet védekezni a negatív propaganda ellen?

Tudatosan, akarattal lehet ezzel szembemenni, de vajon elég motivációnk van-e hozzá? Sok múlik a fiatalokon, de annak semmi értelme, ha azt mondjuk, hogy „majd húsz év múlva meglátod”. Húsz év múlva kit érdekel? A most számít. Végigsodródunk az egészen, mert az emberek akkor hajlandóak lépni, amikor valami átlépi a fájdalomküszöbüket. Hogyan menjünk szembe az árral? Kora gyermekkortól kezdve rá kellene szoktatni az embereket arra, hogy közösségben legyenek, ahol barátokkal vannak, azonos érték-közösségben. Ez azt jelenti, hogy általában úgy élünk, hogy tudjuk, nem vagyunk egyedül, ha pedig felmerül egy probléma, azt megoldjuk. Ebben különösen erősek a vallási közösségek. Osztozunk az örömökből, ami nagyon fontos összetartó erő, mivel csökkenti a pszichoszomatikus megbetegedések valószínűségét, növeli a kapcsolatteremtési képességet, a magánéleti sikerélményt, és a párkapcsolat alakításának képességét.

Milyen az emberek hozzáállása a tradicionális nemi szerepekhez?

Ha a tudósok elkezdik megmagyarázni, hogy mi a tradicionális férfi-női szerep, az egy dobozt jelent, amibe mindenkit megpróbálnak beleszuszakolni, de nem mindenki fér bele, mert sokfélék vagyunk. Azt a vágyat látom a férfiakban, hogy a nőknek valamit férfiként adhassanak. Valami különlegeset, amit egy férfi adhat. Ugyanígy a nőkben is van egy vágy, hogy nőként adhasson valamit a férfinak. Ezt minden egyes párkapcsolatban ki lehet alakítani, de nyilván a férfiaknak és a nőknek is készülni kell rá. Azt mondja a magyar nyelv, hogyha van egy kép a fejemben, akkor képes vagyok, ha nincs, akkor képtelen vagyok. Azért, hogy képes legyek megélni azt a férfi karaktert, amit egy nőnek akarok adni, hosszú időn keresztül kell a fejemben érlelni azt a képet, végül valóban olyan nőt fogok bevonzani, akinek tetszik, amit adok. Nem a nőt kérdezem meg, hogy mit akar, és megpróbálom azt adni neki, hanem kialakulok, mint ember.

Önmagukban elég erősek lehetnek a nők?

Sokszor kérdezik tőlem, hogy egy erős nőnek mire kell egyáltalán egy férfi. Ha az erős nő karriert csinál és nem szül, valójában nincs egy férfinak szüksége, hanem minden életszakaszában jön egy másik. Ha hegyekbe megy, akkor egy hegyi férfi. Ha a tengerre megy, akkor egy tengeri férfi. Ha viszont családot akar, akkor rá kell jönnie, hogy a gyermekei boldogulásához kell egy női minta, egy férfi minta, és a férfi-női együttműködés mintája. Máskülönben saját maga teszi boldogtalaná a gyermekét azzal, hogy mindezt önmagában nem tudja produkálni. Akármilyen

erős lehet a nő, a férfi nélkül képtelen boldogulás-képességet átadni. Végso soron nagyon sokan kénytelenek apa nélkül felnőni. Ezek a gyerekek nagyon nehéz utat fognak bejárni, hihetetlen munkával, sérülésekkel, vagabetűkkel.

Létezik egyáltalán az „erős nő”?

Az a baj, hogy az erős nőt úgy definiálják, mint aki gazdaságilag erős és független. Újabb gondolat következik ebből, miszerint a nőket frusztrálja, hogy túl erősek lettek, és amikor megkérdezik tőlem, mit kezdjenek magukkal, mert ők túl erősek, akkor először is felszabadítom őket. Dédnagyanyám volt erős nő, akinek bombákat hajigáltak a fejére, eltemette a gyerekeit és járványokkal küzdött. Fázta, éheztek, egész nap túrták a földet, és alig tudtak enni adni a gyerekeknek. Ehhez képest a mai nő vádolja magát, hogy túl erős. Nyugodjon meg, mert nem túl erős! Annyi, hogy gazdaságilag képes jól boldogulni – de ez még nem minden.

Ahhoz viszont elég erősek az erős nők, hogy emaskulálják a férfiakat?

Mivel demonstrálni akarják a gazdasági erejüket, versenytársai lesznek a férfiaknak, ám a férfi-nő versengésből a férfi mindig kiszáll. Nem akarunk nőekkel versenyezni, mert egy férfival való versengésbe apait-anyait bele tudunk adni, de egy nővel versengeni teljes gőzzel, az minden neveltetésünk, értékrendünk ellen való. Minden versenyben, a sportversenyben is az győz, aki a szellemi, a lelki és a fizikai erőfölényét érvényesíti. Az, hogy minden erőmet – a fizikai, lelki és szellemi erőimet – mozgósítsam egy nővel szemben, egy férfinak nem komfortos. Ha gazdasági verseny alakul ki valahol, a férfiak kifarnak a versenyből, mivel egy férfival tudnának versengeni, de egy nővel nem. A férfi ebből sehogy sem jön ki jól: ha kivonul, akkor gyenge, ha pedig beleáll, akkor agresszív. Inkább kivonul, mert az agresszivitás sokkal rosszabb lenne.

Milyen lenne ideális esetben a nők hozzáállása a férfiakhoz?

A férfi önkontrollja az erő benntartása és valami szolgáltatába állítása, a folyamatos feladatkeresés. Ha ez így van, akkor nincs versenyhelyzet. Régebben a nők mindenféle szolgáltatást kaptak, ami által a férfiak férfivá válhattak és úgy érezhették, hogy szükség van rájuk. Manapság a nők mindent fölraaknak, elvisznek, megcsinálnak maguknak, a férfiak pedig azt mondják, hogy jól van, akkor csinálják egyedül.

Milyen örök érvényű igazságok vonatkoznak a női és a férfi szerepekre?

A férfiak csak a nőkhöz képest lehetnek férfiak, és a nők csak a férfiakhoz képest lehetnek nők. Ha csak férfiak élnének a világon, akkor nem lenne lényeges, hogy milyenek a férfiak. Amikor a férfi dolgáról gondolkodunk, mindig azzal foglalkozunk, hogy mit adhat a nőnek. Ez sosem fog változni. Emberként is lehet gondolkodni, de a magyar azt mondja, hogy nemes vagy nemtelen. A nemes azt jelenti, hogy a nemi jellegem rengeteg kötelességet és felelősséget ró rám, és eleve feltölt, hogy mit kell tennem. A nemesség egy emelkedett minőség, ami nemi tudattal jár. Tudom, hogy nőként vagy férfiként különleges felelősségem van ebben a világban. Még érdekesebb a nemtelen szó, ami olyan személyre vonatkozik magyarul, aki megbízhatatlan, hazug, csaló és még számos negatív jellemzővel rendelkezik.

Mindannyian bírunk férfi és női energiákkal, de ugyanazt a tulajdonságot más-más filozófiai háttérrel tölti fel egy nő és egy férfi. Készítettünk egy felmérést, amiben férfiakat kérdeztünk meg, hogy mik a legfontosabb férfi tulajdonságok, és az első három között volt a hűség. Itt a nagy különbség a férfi és női princípium között, hogy milyen háttértartalommal ruházzuk föl ezt a szót. A férfiaknál is fontos a párkapcsolati hűség, de sokkal nagyobb nyom a latban a katonai része: az elvekhez, bajtársakhoz, önmagunkhoz való hűség. A nő ugyanakkor teljesen más asszociációkat tesz a hűség, az áldozat vagy a bátorság szó mögé. Ettől válik valami férfiasá vagy nőiessé, de az egyáltalán nem lesz egyforma, mert mást gondolunk róla.

Könyvbarát kávézók Budapesten

Nincs is jobb, mint egy hideg napon bekuckózni egy jó kis könyvvel és egy csésze kávéval vagy egy bögre forró csokival. Szerencsére Budapest bővelkedik a „könyves kávézókban”, ahol kellemes környezetben, finom forró italok mellett hódolhatunk olvasási szenvedélyünknek.

Kelet Kávézó és Galéria

1114 Budapest, Bartók Béla út 29.

Elsősorban kávézó, ezen kívül teaház, bisztrókonyha, galéria, könyvcserpont és kulturális rendezvényhelyszín is. A polcokon elhelyezett 5-6000 kötetből, ha megtetszik valamelyik, el lehet vinni egy cserekönyvért cserébe – így a „kínálat” napról-napra változik. A kellemes belső tér mellett már csak hab a tortán a változatosan összeállított, minőségi ételkínálat. Az étlapon találhatóunk keleti tálakat, grillszendvicseket és süteményeket azok számára is, akik különböző diétákkal élnek.

Fotó: welovebudapest.hu

BOOKta

1023 Budapest, Margit u. 3.

Különleges története van a II. kerületi Margit utca elején található BOOKtának. A Balassi könyvesbolt helyén nyílt kávézó új tulajdonosa sikeresen megőrizte korábbi könyvesbolt szellemiségét – mindezt a nagymamája hagyatékából származó közel 2000 könyv és számos íróportré segítségével. A hely kitűnően alkalmas baráti beszélgetésekre, reggelizésre, de akár meccsnézésre is. Nyáron se feledkezzünk meg a BOOKtáról: a teraszrészlegről figyelhetjük a Margit híd és a körút nyüzsgő forgatagát, ha pedig mégis inkább visszahúzódnánk a városi zsvajj elől, temérdek olvasnivaló közül választhatunk a kávézó könyvespolcairól.

Magvető Café

1074 Budapest, Dohány u. 13.

2017-ben nyitotta meg kapuit a Magvető Kiadó kávézója a korábban ott álló, független színházi műhely bázisa helyén. Színházi és könyvbemutatókat, irodalomórákat, írói esteket is rendeznek, valamint otthont adnak különböző

szakmai témájú és a társadalmat leginkább foglalkoztató témákkal kapcsolatos beszélgetéseknek is. A kávézóban, ahol a kiadó könyvei is megvásárolhatók, finom kávék, kekszek, sütemények és pogácsák várják a szépirodalom szerelmeseit.

Fotó: cafe.magveto.hu

D18

1066 Budapest, Dessewffy u. 18-20.

Kávézó és könyvesbolt egyszerre? Ez a D18! Ha igazán szeretnénk elbújni a világ zaja elől, érdemes betérni a D18 Café & Bar galériás, kétszintes kávézójába. Mindkét szinten könyvekkel találkozhatunk: a földszinten vallásos témájú könyvesbolt, míg a galérián különböző antikvár könyvek várják a lelkes olvasókat – szóval egyszerre kávézó és könyvesbolt is ez a hangulatos hely. Az étlapon klasszikus reggelik, teák, saláták és sütemények közül is válogathatunk.

